SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoeslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 16 DE AGOSTO (AVGUSTA) DE 1940 Núm. (Štev.) 174

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto $ arg. 6,—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

NA BALKANU

Navzlic največji pozornosti, ki jo evropski tisk posveča razvoju bojev na zapadu, čitamo v vseh mogočih listih dan za dnem tudi podrobna situacijska poročila z Balkanskega polotoka. Prav ta vzporednost istočasnega zanimanja za vsa evropska področja nam dokazuje, kako zelo so se v zadnjem desetletju spremenili pogoji vojevanja. Dasi vojna neposredno zajema v svoj vrtinec samo nekatere evropske države, se njeni spremljevalni pojavi, med katerimi je slej ko prej vojna živcev na prvem mestu, odražajo tudi v razpoloženju vseh ostalih evropskih držav, ki še niso v vojni. To lahko trdimo tudi o balkanskem področju.

To pot je Balkan v ospredju zanimanja predvsem zaradi nasprotujočih si vesti, ki krožijo o njegovi varnosti. Mislimo tu na varnost Balkana kot celote, kajti razne inozemske kuhinje vznemirljivih vesti ne prizanašajo nobeni balkanski državi. Pri vsej navidezni spretnosti pa so vsa ta senzacionalna poročila o položaju na Balkanu po večini tako sestavljena, da je mogoče že na prvi pogled presoditi njih izvor in njih verodostojnost. Tako si na primer glede poedinih balkanskih držav nasprotujejo te alarmantne vesti že v

M. Gavrilović, jugoslovanski poslanik v Moskvi

tem, da ni v nobeni nikake oprijemljive gotovosti, od kod naj bi tej ali oni državi pretila dejanska nevarnost. Kdor količkaj trezno "proučuje" te vesti, lahko v nekaj urah naleti na dve informaciji iz istega vira, ki nakazujeta glede te ali one balkanske države dve povsem nasprotni si in medsebojno se izključujoči nevarnosti. Namen vse te kampanje senzacionalnih vesti, napačnih informacij, zlonamernih podtikanj in vznemirljivih poročil je očividno samo želja interesiranih, da bi napetost tudi na našem področju v zvezi s sedanjo vojno ne popustila, kajti samo v napetem položaju je mogoče ribariti v kalnem.

Balkanske države vedno bolj spoznavajo to igro, ter jo skušajo preprečiti, z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Danes tudi že izvenbalkanski krogi priznavajo, da je balkanskim državam ta akcija samoobrambe v veliki meri uspela, saj prihajajo sedaj prav iz inozemstva vedno nova zagotovila, da Balkanu od nikoder ne preti opasnost, čeravno se je te dni stanje med Italijo in Grčijo poslabšalo, ker obe vladi osi Rim-Berlin pritiskata na grško vlado z zahtevo naj bi se Grčija odpovedala angleški garanciji in bila bolj naklonjena Italiji in Nemčiji. Na balkanskem področju pa vse kaže, da je dosledna politika nevtralnosti, prizadevanja za ohranitev miru ter pripravljenost za obrambo lastne neodvisnosti, kakor jo v sedanjem položaju zastopajo vse balkanske države brez izjeme, nalatela na popolno razumevanje za razne vznemirljive senzacije okoli balkanske varnosti, kar vedno bolj zavira neodgovorno delo raznih propagand. Tudi med nepoučenimi poedinci je tako delo vedno težje, kajti občutek, da branijo balkanske države s svojim zadržanjem v sedanji vojni ne le svoje lastne interese, temveč obenem interese vse miroljubne balkanske skupnosti, vedno bolj prodira v najširše ljudske množice.

Spričo vsega tega se zdi povsem naravno, ako se sedaj od vseh strani pojavljajo zelo različne vesti o balkanski varnosti. Evropski listi so jih te dni zabeležili kar celo vrsto in iz najrazličnejših virov. Naj se torej nikdo ne da begati od kogarkoli, zlasti pa ne od neodgovornih elementov, ki se pri vsaki besedi skličujejo na tako zvane "zanesljive informacije".

Vsi evropski listi so te dni opozorili na informacije berlinskega poročevalca beograjske "Politike", ki je v pristojnih nemških krogih dobil "kategorična zagotovila, da je Nemčija slej ko prej za ohranitev miru na evropskem jugovzhodu." Nemčija smatra, tako se glasi nadalje ta informacija, Italijo in Rusijo za dva svoja naravna partnerja v tem delu Evrope. Ako bi se med državami jugovzhoda pojavila kaka nesoglasja, jih morajo te po nemškem mnenju same med seboj rešiti. Edina želja Nemčije je ohranitev miru na Balkanu.

Glede Sovjetske Rusije pa ugotavlja na primer budimpeštanski vladni organ "Pester Lloyd", da "vodi politiko, ki v nobenem pogledu ne krši mirovnega ravnotežja v jugovzhodni Evropi".

Iste informacije čitamo tudi v nemških in nevtralnih švicarskih listih. Južnovzhodni dopisnik uglednega švicarskega lista "Neue Züricher Zeitung" poroča, da zasledujejo Nemčija, Italija in Rusija na Balkanu ter sploh v jugovzhodni Evropi politiko ravntežja, ki se pod nobenim pogojem z nobene strani ne bi smela kršiti. Isti dopisnik napoveduje, da se je z obnovo odnošažaj na Balkanu še bolj učvrstil. Znažaj na aBlkanu še bolj učvrstil. Znaki popuščanja napetosti se kažejo tudi v odnošajih med Rumunijo in Rusijo, zlasti, odkar je Romunija vrnila Besarabijo in severno Bukovin Rusiji in je bila ta povabljena, da vstopi v mednarodno podunavsko komisijo, s katero je v enaki meri zainteresirana glede varnosti na izlivu Dunava in na črnmorskem prostoru. K vsem tem zunanjim informacijam lako dodamo še vesti iz Londona, ki prav tako izključujejo, da bi Balkanu pretila kaka nevarnost.

Te dni pa so balkanske države vseeno vznemirjene in sicer vsled sledečih dogodkov, ki se odigravajo na balkanskem polotoku: vstaja Albancev proti italijanskim četam; napetost med Italijo in Grčijo; in vprašanje vrnitve Transilvanije Madžarski in Dobrudže Bolgariji od strani Romunije.

Letalska vojna med Nemčijo in Veliko Britanijo

NEMŠKO ZRAČNO BRODOVJE JE ZAČELO Z INTENZIVNIM OBSTRELJEVANJEM ANGLEŠKIH PRISTANIŠČ IN TOVAREN — ANGLEŠKA LETALA BOMBARDIRAJO NEMŠKA INDUSTRIJSKA IN PROMETNA SREDIŠČA

Po izrednih uspehi, ki jih je dosegla na evropski celini nemška vojska s vojo moderno vojno mašinerijo, s katero je presenetila ves svet, so se njene čete ustavile ob morju, s pogledom usmerjenim v Veliko Britanijo, edin silo, ki še kljubuje nemškemu Rajhu. Večjih sprememb v evropskem položaju v poslednjih tednih ni bilo, dasi s tem inkakor ni rečno, da se borba med obema velesilama ne nadaljuje. Nasprotno: dnevno se vršijo srditi letalski napadi tako z ene kakor z druge strani. Nemci bombardirajo predvsem pristaniške ter obrambne naprave in velike tovarne vojnega materijala v Angliji, sprevode tovornih ladij na morju in letališča. Posebno od zadnjega četrtka dalje se ti napadi stopnjujejo v silovitosti in sodelujejo v njih vsak dan številčno bolj močno zračna brodvja. Tako je na primer v sredo več ko 1000 nemških letal prišlo nad Anglijo in so bombe padale takorekoč po vsem angleškem otoku.

Čitatelji se bodo spominjali, da je Hitler svoj čas napovedoval, da bo že do 15. t. m. vojna končana s popolnim porazom Velike Britanije. Ta napoved se ni izvršila, pač pa izgleda, da se obnavlja v glavnem položaj, v katerega je bil prišel Napoleon po svojih velikih zmagah na evropskem kontinentu. Zadnjega nasprotnika, Veliko Britanijo, ni mogel dobiti v klešče svoje vojske, ker je Rokavski preliv tvoril nepremostljivo vodno oviro. Mnogi so napovedovali, da bodo Nemci skušali streti angleški odpor s silovitim napadom, ki naj bi se izvršil obenem po zraku, z letali, in po morju, s številnimi ladjami, ki bi skušale izkrcati na angleški obali nemške okupacijske čete. Vojaški strokovnjaki vseh dežel so obširno razpravljali o možnostih takšnega napada in skoro vsi so bili edini v presojanju, da bi bila izvedba takšnega načrta združena s tako velikimi zgubami za nemško armado, letalstvo in mornarico, da bi bil uspeh več ko dvomljiv.

Najbrž je do takšnega zaključka prišlo tudi nemško vrhovno poveljništvo ter se je odločilo za drugačno taktiko, ki ne more prinesti takojšnjega uspeha, ki bi pa končno le utegnila streti Veliko Britanijo: potapljanje čim večjega števila tovornih ladij, ki vozijo v Anglijo živež, vojni materijal, sirovine itd.; vztrajno obstreljevanje pristaniških naprav, ki naj ovira delo v pristaniščih in s tem zmanjša dotok onih ogromnih količin blaga vseh vrst, ki ga Velika Britanija mora uvažati, če hoče živeti in vztrajti v svojem boju proti Nemčiji; obstreljevanje prometnih križišč, vojaških naprav in mest, kar naj slabi sovražno vojno silo in uničuje živce prebivalstva. Velika Britanija je bila že v zadnji svetovni vojni, ko je Nemčija poostrila borbo s podmornicami, v tako težkem položaju, da se je londonska vlada že resno ukvarjala z mislijo, da bo morala prositi za mir. Nemci morda upajo, da se ta položaj utegne obnoviti in so se zato — kakor izgleda — odločili za ta način borbe, namesto da bi vztrajali pri svojem prvotnem načrtu za direkten napad na Veliko Britanijo, združen z ogromnimi žrtvami in tembolj težko izvedljiv, ker so se Angleži skrbno pripravili za tak slučaj.

Angleži s svoje strani zagotavljajo, da se ne bodo vklonili in da si bo Hitlerjev rajh ob njih polomil zobe. Blokado so raztegnili tudi na Španijo in Portugalsko in vsa roba, ki preko Atlantika prihaja v Evropo je podvržena njihovi kontroli. Vojne ladje zadržujejo vse takšne tovore, o katerih niso angleške blokadne oblasti prepričane, da ne bi utegnili priti, posredno ali neposredno, v Nemčijo. V Londonu računajo, da bodo na ta način prisilili Nemčijo h kapitulaciji, čeprav se zavedajo, da se to nikakor ne more zgoditi v doglednem času. Da bi pospešili oslabitev Nemčije, obstreljujejo s svojimi letali skoro vsak dan tovarne, letališča, zaloge nafte in druge za vojno važne objekte tako v Nemčiji sami, kakor tudi v drugih po Nemčih okupiranih deželah. Te dni so angleška letala, po daljšem odmoru, obiskala tudi nekatera italijanska mesta ter bombardirala vojne objekte v Milanu, Turinu in nekaterih drugih središčih.

Če ne pride do kakšnih nepričakovanih sprememb v sedanjem načinu vojskovanja med obema velesilama, moramo računati s tem, da bo vojna še dolgo trajala.

NEVARNA NAPETOST V ODNOŠAJIH MED GRČIJO IN ITALIJO

Ves italijanski tisk že nekaj dni hudo napada grško vlado in spremlja svoje napade z neprikritimi grožnjami proti neodvisnsti in teritorijalni integriteti Grčije.

Zgodilo se je sledeče:

Dopisnik italijanske uradne obveščevalne agencije "Stefani" je bil doznal, da so po grških vaseh razkazovali glavo Albanca Dauta Hodže, katerega so baje Grki obglavili zato, ker je vodil borbo za osvoboditev nekaterih po Grkih zasedenih albanskih krajev. Ves italijanski tisk je na podlagi tega poročila zagnal hud krik in vik, vzel v zaščito Albance in začel razlagati italijanski javnsti, kakšne nečloveške krivice se dogajajo albanski manjšini, ki živi v mejah grške kraljevine. V zvezi s tem so pa padli tudi očitki, da je Grčija samo na videz nevtralna in da se angleške vojne ladje poslužujejo njenih pristanišč, kakor da so doma. V tem zadnjem očitku je treba najbrž iskati vzrok sedanjemu napetemu položaju med Italijo in Grčijo. Grška pristanišča pomenijo za angleško brodovje, ki se v Sredozemskem morju, in posebno v njegovem vzhodnem delu, bori proti italijanskemu, veliko oporo v škodo Italije. Grčija je po svoji dinastiji vezana na Veliko Britanjo in pred izbruhom sedanje vojne se je zvezala z Anglijo tudi z garantnim paktom. Londonska vlada je bila obljubila, da bo Grčiji pomagala, če bi jo katera druga država napadla. Da je ta pakt usmerjen proti Italiji, je več ko jasno, možno pa je tudi, da iz tega pakta izvirajo za Grčijo kakšne obveznsti za manjše usluge angleškemu brodovju, ki niso popolnoma v skladu z načeli o nevtralnosti. Mnenje balkanskih diplomatskih krogov je, da skuša Italija s sedanjim pritiskom na Grčijo doseči, da bi atenska vlada odpovedala svoj pakt z Londonom, s tem nekako priznala vpliv Italije v Sredozemskem morju ter se v bodoče kazala manj gostoljubno z angleškimi vojnimi ladjami.

Metaxas, predsednik grške vlade

To mnenje utegne biti pravilno, ker se v incidentu z zgoraj imenovanim Dauto vidi, da je samo povod za italijanske pritožbe, ne pa pravi vzrok. Po zatrdilih grške vlade ta gospod Dauta namreč ni nikak albanski nacionalni mučenik, marveč je bil samo navaden cestni razbojnik in je grška policija že pred več leti razpisala neko svoto na njegovo glavo. Grčija je celo diplomatskim potom zahtevala od Italije, pred dvema letoma, da tega razbojnika izroči grškim sodnijskim oblastem, pred katerimi je imel neporavnane račune. Sedaj je njegova glava res prišla iz Albanije v Grčijo, ampak brez sodelovanja Grkov. Dva Albanca sta jo iz Grčije šla iskat na albansko ozemlje, kjer sta jo vzela razbojniku Dauti, ter sta jo prinesla v Grčijo kot dokaz, da imata pravico na nagrado, ki jo je razpisala grška policija. Grkom se je stvar zdela nekoliko prehuda, ker je glava prihajala iz zamejstva, pa so tista dva Albanca spravila pod ključ. V Atenah smatrajo, da so s tem storili svojo dolžnost in da niso zaslužili nobenih očitkov v tem pogledu. Italijani so pa že začeli s svojo gonjo, ki ima brez dvoma že v naprej določen namen. Če hoče Italija doseči samo to, da se Grčija odpove angleškim garancijam, ki so itak, po vsem onem, kar se je zgodilo v zadnjih mesecih v Evropi dvomljive vrednosti, je zelo verjetno, da bo svoj namen dosegla in da se bo s tem incident končal; če pa so v ozadju drugačni nameni, če hoče Italija izkoristiti sedanjo situacijo za to, da razširi svojo posest v Albaniji in se polasti še kakšnih grških otokov, potem utegnejo nastati resne komplikacije tudi na Balkanu, kateremu je doslej prizanašala vojna vihra.

Dragiša Cvetković, predsednik jugoslovanske vlade, ki modro vodi vlado v teh kritičnih časih

Argentinske vesti

Nekaj o tlakovanju ulic

Znano je, kake oderuške cene postavljajo družbe za tlakovanje ulic v provinciji Buenos Aires. Zadnje čase je bilo vse časopisje polno reklamacij in protestov. Celo vlada se je postavila na stališče izkoriščanih in prepovedala dražbe posestev, katera so z plačevanjem zastala.

Ker je mnogo naših ljudi prizadetih, razumljivo, da nas tudi take stvari zanimajo.

V Floridi, občina Vicente Lopez, so marca meseca tudi tlakovali približno 14 kvader, pri katerih je prizadetih precej naših rojakov. Že pred začetkom del, se je spoznalo, da bodo sosedje oškodovani, ker ni občinska oblast hotela istim izročiti potrebnih pojasnil, na podlagi katerih bi lahko prizadeti nadzorovali delo.

Dva naša rojaka sta se takoj postavila na čelo gibanja ter dobila na svojo stran nekaj sosedov, ki so skupno naprosili Olepševalno društvo (Sociedad de Fomento) naj jim pomaga nastali spor razčistiti.

Posrečilo se je na ta način pridobiti skro vse sosede, ki so skupno nastopili že pred začetim delom, tekom istega in takoj ko je bilo končano, na kar pa ni družba polagala nbene pozornosti. Zato so se obrnili na pokrajinsko vlado v La Plata, katera je obljubila svojo pomoč. Tudi to ni veliko zaleglo. Končno pa je vlada odločila, da pošlje svoje izvedence, da se na licu mesta prepričajo o trditvi prizadetih, da je tlakovanje slabo napravljeno in, da so računi previsoki. Ko je to izvedela družba, je takoj stopila v stik s prizadetimi in ponudila poravnavo. Najprej neznatno svoto, katero pa je morala na pritisk sosedov, kateri so si izbrali posebno komisijo, v kateri sta bila tudi ona dva naša rojaka, zvišati na višino, katero so najprej zahtevali. Tako se je dobilo svoto od 16.900.— $ ter bo pripadlo približno $ 70.— na vsak lote. Tu je razvidno na kak način so hoteli sosede izkoristiti, ker skupna svota vsega dela je nekaj nad sto tisoč pesov in od te je družba znižala to lepo svotico.

Mi našima rojakoma samo častitamo ter priporočamo tudi drugim, naj jih posnemajo ter se za svoje in obče koristi vedno potegnejo.

GIBANJE PARNIKOV

Potniških, oziroma poštnih parnikov in motornikov prihaja vedno manj sem k nam. Prej so prihajali angleški parniki redno vsak teden, odkar pa se je začel tam okoli bolj resen bojni ples, pa se je število parnikov iz Anglije zelo skrčilo. Bolj redni pa so postali španski parniki. Tako je dospel parnik "María Pepa", ki je prvič nastopil pot v Južno Ameriko. V četrtek pa je ta parnik že zopet odplul proti Evropi. Parnik pluje pod vodstvom znanega kapitana z ladje "Cabo San Antono", kateremu se je posadka uprla ter bila v Buenos Airesu dolge mesece zadržana in nato deportirana.

Dne 23. t. m. ima dospeti tudi "Villa de Madrid" ki je tudi last španske družbe.

Angleški parnik je napovedan samo eden in sicer "Higl. Brigade", ki ima dospeti v petek.

Številnejši pa so parniki iz Severne Amerike.

ARGENTINSKI IZVOZ IN UVOZ

Radi vojne, ki divja v Evropi, in ki se razteza še dalje, se je argentinski izvoz raznega blaga sedaj zelo zvišal.

Izvoženega je bilo na pr. letos v prvih sedmih mesecih blaga za 1.030.012.000 pesov. Lani v tem času samo za 931.745.000 pesov.

Izvoženega je bilo torej v prvih sedmih mesecih leta 1939 kar za 98.267.000 pesov manj blaga kakor v tem času 1940 leta.

TUJCI PRIHAJAJO NEPOSTAVNO V ARGENTINO

Že dolge mesece nazaj so začela oblastva slutiti, da prihajajo tujci v Argentino, ki nimajo nikakršnih papirjev, ali pa niso v polnem redu. Te tujce so za drag denar spravljali čez mejo, na raznih obmejnih krajih Argentine. Posluževali so se tiho tapci ladij, pa tudi letal.

Oblastva sumijo, da so ti tujci nacisti. Direktor za priseljence dr. Enrique Plate se zelo trudi, da zajezi to nepostavno priseljevanje.

GENERAL JUSTO PRI DRŽAVNEM PREDSEDNIKU

V ponedeljek popoldne je obiskal bivši državni predsednik general Justo sedanjega predsednika dr. Ortiza. O čem sta se razgovarjala ni znan.

Kakor je znano je državni predsednik dr. Ortiz vsled bolezni oddal državne posle podpredsedniku dr. Castillu, sedaj pa se je predsednikovo zdravje že toliko zboljšalo, da z dovoljenjem zdravnika lahko sprejema obiske.

TRGOVANJE Z ZEMLJO

V poslanski zbornici kakor tudi v senatu se sedaj razpravlja o nečedni kupčiji z zemljo, ki so jo napravili razni odgovorni ljudje. Gre se za zemljo v Palomaru.

V to kupčijo so zapleteni nekateri bivši poslanci med njimi sam predsednik poslanske zbornice ter nekateri poslanci, ki so še sedaj v zbornici, a bodo bajé podali ostavko.

Menda pa iz vsega tega ne bo nazadnje nič, ker bodo že tako napravili, da bo prav.

NEVARNA BOLEZEN

V Icañu, provinci Stgo. del Estero se je pojavila nevarna bolezen, najbmrže kuga tako zvana "peste bubónica". Do sedaj je na tej hudi bolezni zbolelo že veliko ljudi, ter jih je od teh 16 že umrlo.

Vse hiše, v katerih so živeli ti bolniki, je dala zdravstvena oblast požgati.

MARTA EGERT

Znna kinematografska igralka in pevka Marta Egert, ki se mudi ta čas v Buenos Airesu, je med svetom znana kot Madžarka, a je pravzaprav jugoslovanska državljanka, kajti rojena je bila v Osjeku na Hrvaškem ter je njeno pravo ime Hilda Šomarjoydi. Hilda je živela v Osjeku, in je že tam nastopala v narodnem gledališču, do svojih 22 let, nato pa je odšla na Dunaj.

Njen prvi gledališki ravnatelj v Osjeku je bil g. Beck, operetni učitelj pa Dragotin Vukovič, v petju pa jo je vadila ga. Zora Vukson Boreonič. Vsa svoja mlada leta je torej preživela v Osjeku, tam je hodila v šolo in je torej nje jezik hrvatski.

Pozneje se je poročila z znanim opernim pevcem in kinematografskim igralcem Janom Kjepurom ki je rodom Poljak, ki ta čas nastopa v tukajšnjem gledališču Colonu.

DOMAČE VESTI

NAGLA SMRT ROJAKA

Po kratki bolezni in nepričakovano je stopil v večnost, dne 2. avgusta, naš rojak Franc Vrabec, rojen v Pliskovici na Krasu.

Mngoštevilna vdeležba na njegovi zadnji poti, je jasen dokaz velikega sožalja, ki je povzročila izguba tega 34. letnega mladeniča med mnogimi prijatelji, ki si jih je znal pridobiti s svojo odkritosrčnostjo in prijaznostjo.

Naj mu bo večni mir in počitek v argentinski zemlji, preostalim pa naše sožalje!

ZADUŠNICA

V nedeljo 18. t. m. ob 10 uri in pol bo v kapeli na Av. Del Campo 1653 na Paternalu maša zadušnica za znano pokojnico Ido Mavec, ki je pred enim letom, v najlepši dobi, stara komaj 17 let, zapustila to dolino solz.

Ob tej prvi obletnici njene smrti, se bo že itako potrto srce njenih

staršev in sestrice Marice še bolj pogreznilo v žalost.

Dobrim in požrtvovalnim Mavčevim izrekamo ponovno najiskrenejše sožalje!

ROJAKINJA V BOLNIŠNICI

V bolnišnici Rivadavia se nahaja že tretji teden ga. Ana Kifmer, roj. Vovk iz Metlike. Ker je tukaj v Bs. Airesu in okolici precej rojakov iz Bele Krajine, se naprošajo, da isto obiščejo. Prejem je vsak dan od 1—2 ure popldne ob nedeljah pa od 1—3 ure.

HIMEN

V soboto se je poročil naš znani rojak, društvenik in zvest naročnik Slovenskega lista, Aleksander Vodopivec, doma iz Prvačine pri Gorici, ter vzel za svojo družico Anico Miloš, prijazno dekle, doma iz Pirana v Istri.

Svatba poročencev se je vršila v hiši Alojzija Suliča v Villi Superable, katere se je udeležilo veliko prijateljev in znancev.

Novoporočencema naše iskrene čestitke!

ODLIKOVANJE

Lovrenc Močnik, strojnik na državni železnici v Jugoslaviji, je dobil meseca aprila iz kraljevih rok, "Zaslužno odlikovanje".

Odlikovanje je dobil, ker je pet let zaporedoma vozil vse dvorne vlake in to brez kake nezgode.

Rojaku, ki je brat nam poznanega trgovca na Paternalu, Ivana Močnika, iskreno čestitamo!

SMRTNA KOSA

Umrl je Ivan Mermolja, doma iz Vojščice na Krasu. 1. augusta je zatisnil oči in zapustil žalostno ženo in dva sina.

Naj mu bo lahka argentinska zemljica, preostalim pa naše sožalje!

OBJAVE POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. jugoslovansko poslaništvo želi, da se mu javijo sledeči izseljenci:

Nastav Antun iz G. Bukovca. Javil se je zadnjikrat iz province Santa Fe.

Okiljević Petar iz Krtola. Leta 1931 se je zglasil iz Buenos Airesa.

Blatnik Alojzij. Nima podatkov.

Čuljak Petar. Leta 1938 je bil bajé v mestu San Juanu, provinci istega imena.

Gržin Janez iz Mihalje vasi. Nahaja se v Buens Airesu a naslov ni znan.

Če bi kdo vedel za naslov od katerega teh, je naprošen, da ga javi poslaništvu.

A. ŠKRBEC:

Zakaj se med nami ne razvija zadružništvo?

Naj se naši ljudje razgovarjajo kjerkoli, vedno povdarjajo, da je zadružna ideja dobra, katera bi nam lahko mnogo koristila. Pri društvenih sestankih se govori o tem. Pri gospodarskih sestankih se je prišlo tako daleč, da se je odločilo ustanoviti zadrugo, ki naj bi koristila naši skupnosti. Izjave raznih "mož" so nam dale upanje, da lahko računamo na gospodarske organizacije na zadružni podlagi.

In vendar se nič gotovega ne more narediti! Kaj je neki temu vzrok? se bo marsikateri vprašal.

V prvi vrsti si moramo priznati, da je pri naših ljudeh zadružna misel premalo poznana. Nič čudnega, če pomislimo, da smo prišli iz domovine samo mladi ljudje, ki radi vojne, nismo imeli dovolj časa, da bi zadružno gibanje tam dovolj spoznali. Tukaj pa, smo, z malo izjemami, omalovaževali tisto malo čitanja, ki nam je bilo na razpolago. Zato ker je imel predavanje o zadružništvu ta in ta, kateri ni bil, kot pristaš tega in tega društva pri vseh dovolj spoštovan, se je takih predavanj udeležilo le malo število rojakov. Zato jih je malo, ki popolnoma razumejo stvar do dna. Nepotreben meddruštven boj nam je torej mnogo v tem oziru škodoval.

To je rodilo med nami zavist in nezaupanje, katero je drugi vzrok, da se nič gospodarskega ne more ustanoviti. Pri teh vrst organizacij je v prvi vrsti treba nekaj žrtvovati in šele žrtev lahko rodi zaželjeni sad. Ko se torej govori, da bo treba podpisati vsaj en delež, ki je navadno sto pesov, se ljudje spogledajo in ugotovijo, da ni denar varen, ker kdo ve kdo bo z njim upravljal. Zastonj je trditi, da imajo samo člani pravico s premoženjem zadruge upravljati, da je možnost, da vsak lahko pogleda knjige, kadar mu je drago, ako že ni izvoljen v upravni odbor. Zastonj je reči, da so koristi posameznika le v skupnih koristih. Nezaupanje, katero se je kot prej omenjeno, med nami rodilo, je največji naš sovražnik. Slišali smo celo rojaka, ki je rekel, da niti sam sebi ne zaupa, kako bo torej zaupal svojemu rojaku. Vendar pa ravno isti rojak izkazuje dovolj zaupanja tujim kapitalističnim zavodom, kjer ne pozna, razen uradnika, ki ga postreže, ne predsednika, ne nobenega iz upravnega odbora, in vendar ima tam vložene svoje prihranke.

Če so torej vredni našega zaupanja, tuji nam ne poznani ljudje, kateri so postavili zavod za to, da bodo lahko množice izkoriščali v svoje samo njihove koristi, ne razumemo, zakaj bi ne dali zaupanja našemu človeku, oziroma samim sebi, kajti kot rečeno, bomo z zadružnim premoženjem sami upravljali?

Na to vprašanje bi se lahko odgovorilo, tako le: "Naš človek sicer pozna pojm zadružništva, a ker mu gre še primerno dobro in se ne zaveda odgovornosti pred bodočnostjo, stavi vsemogoče ovire, da se otrese male žrtve, katera ga mogoče doleti, v slučaju, da se zadruga ustanovi.

To pomeni strahopetnst, katera nam ni bila poznana. Vedno smo pripravljeni povdarjati da smo dobri delavci in da stojimo kulturno višje kot drugi narodi. Nekaj resnice bo že v tem. A tudi resnice, da smo raje vsakemu pasje podložni, kot pa napraviti malo žrtev, ne more nobeden ovreči. Za trenutno udobnost pa izgubimo bodočnost. To je greh, ki je tako velik, da ga lahko imenujemo neodpustljiv. Govoriti po raznih kotih in na štiri oči ter izražati samo nezaupnost in nesoglasje, je podlo in ni vredno izobraženega človeka, kateremu se prištevamo. Pogledati si moramo odkrito v oči in napraviti kot možje, ki rečejo: "ta in ta nam je na poti, naj se odstrani in mi bomo sami nekaj napravili". Te možatosti pa žalibog nimamo, pač pa smo kot ženice, ki stiskajo skupaj glave, da nedolžne ljudi obirajo. Bodimo možje, če hočemo upati v boljšo bodočnost, katero si moramo sami ustvariti.

KOLEDAR

Za leto 1941 mislimo izdati KOLEDAR, katerega namen je seznaniti naše domače v starem kraju, kako živimo, kaj delamo in kakšno je naše gospodarsko stanje. V ta namen bomo dali vsem društvom brez izjeme v Koledarju prostor, kjer bodo lahko opisala ustanvitev, razvoj in namen društva. Razen tega bodo sodelovali naši najboljši izseljenski pisatelji, tako, da bo pokazana v njem vsa naša kultura in delovanje, popolnoma nepristransko.

Ker pa so s tem v zvezi velikanski stroški, prosimo našo javnost naj se na Koledar čimprej naroči, naše obrtnike in trgovce pa naj dajo svoje oglese, da bomo v naprej lahko napravili proračun. Ako ne bo dovolj podpore od strani naše javnosti, Koledar, katerega cena bo $ 1.—, ne bo izšel. Naroči se lahko po telefonu na Uredništvu Slovenskega lista, ali pismeno na: A. S. Ured. Kodar, C.C. 171, Buenos Aires, kjer se dobi (pismeno) tudi vsa ostala navodila. V kratkem bo naš zastopnik obiskal trgovce in obrtnike, pa Vas ponovno prosimo, da ga ne odbijete, ker s tem pomagate najboljši stvari.

Uredništvo Koledarja.

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po najnovejši modi in zmernih cenah.

Rojakom se priporoča

MARTIN TURK

GARAY 3519 BS. AIRES

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

EL BANCO MUNICIPAL

Tiene el más Ventajoso servicio de

CUENTAS CORRIENTES

ABRA USTED SU CUENTA Y LO COMPROBARA

Los depósitos ganan interés, a partir de $ 1.000 y puede girarse en descubierto con garantía de:

TITULOS DE RENTA

COMODIDAD, ESMERO Y RAPIDEZ

Horario para depósitos y cobro de cheques 11 a 17 hs.

Sábados 9 a 12 hs.

Casa Matriz: SUIPACHA y VIAMONTE

BUENOS AIRES

Vesti iz organizacij

S prireditve "Slovenskega doma"

Dne 4. avgusta je "Slovenski dom", kakor je bilo sporočeno imel prireditev v dvorani ulice Alsina, na kateri je dramski odsek podal igro "Scampolo" od Marija Niccodemija. Čeravno je bila igra že tretjič podana, se je prireditve vdeležilo veliko število ljudi, tako iz mesta, kakor tudi iz okolice.

Spored ni pričel ravno ob uri kot je bilo javljeno, ampak dobro uro pozneje. Krivda tega je bil menda dež, radi katerega so se mnogi zakasnili. Jaz pa mislim, da največ radi naše dobro poznane navade, ki se je ne moremo odvaditi, ali v drugih besedah: ne poznamo točnosti.

V prvi in drugi točki sporeda je nastopil mešani zbor "Slovenskega doma" pod vodstvom tov. Jekšeta, kateri nam je zapel dve pesmi od Vinkota Vodopivca: "Že cvete roža, Gartroža" in "Majolčica". Prvi vtis, ki ga je dobil eden, ki vedno obiskuje prireditve "Slovenskega doma", je bil, da se je zbor predstavil v majhnem številu, čeprav je zapel prav dobro. Nato se je predstavil mladinski zbor z dvema pesmima: "Ko študent na rajžo gre" in izven programa "Nocoj pa, oh nocoj". Ako tudi je malo časa, odkar je bil ustanovljen ta novi odsek, se vidi, da dobro napreduje. Seveda gre zahvala pevovodju Jekšetu, ki se je brez strahu oprijel naloge, stopiti. Mladinski zbor je zapel izborno, zakar je bil burno aplavdiran. Nato je moški zbor zapel zadnjo pesem: "Potrkali na okno", od Franceta Koruna.

Na tej prireditvi je nastopila tudi mlada umetnica Norma Kamnarjeva z dvema plesoma. Deklica je z velikim uspehom izvršila svojo nalogo, za kar je bila počaščena z burnim ploskanjem.

Čeprav ni bilo javljeno na sporedu, je nastopila z znano Schubertovo pesmijo "Serenata" med nami dobro poznana Zofka Sulič. Pela je izborno in žela veliko uspeha.

Po izvršitvi tega sporeda, se je pričela izvajati igra "Scampolo", ki je bila prav izborno podana, čeravno povečini igralci niso imeli več kot dve vaji. Povdariti pa je treba, da ne radi malomarnosti, temveč radi bolezni.

Splošno mnenje glede prireditve je, da je bila v vsakem oziru zadovoljiva. So sicer nekateri tudi nekoliko godrnjali, ker se je s sporedom tako pozno začelo, toda društvo vsem ne more ustreči.

Ponovno pa pozivljamo, pridite bolj točno v dvorano.

Kar se tiče igralcev, jih ne bomo posebej imenovali. Vsi so igrali dobro in je bilo občinstvo z igranjem popolnoma zadovoljno.

Po igri se je vršila prosta zabava, ples in srečkanje.

PRIREDITEV GOSPODARSKEGA PODP. DRUŠTVA IZ VILLE DEVOTO

V nedeljo 11. avgusta se je vršila v društvenih prostorih Gospodarskega podpornega društva lepa domača zabava, pri kateri so se prav mngokrat pokazali na odru naši najmlajši.

Lepo je bilo videti to mladež, kako se živahn in brez bojazni kreta pred občinstvom na odru. Podali so otroci več točk, med katerimi je prav posebn ugajala "Kitajčki" ter so jo morali ponoviti. Lepo je bila izvajana tudi točka "Predice".

Mešani pevski zbor je dobro zapel par pesmi, pod vodstvom tov. Trebšeta.

Po sporedu je bila prijetna prosta zabava in ples.

Prireditev je bila dobro obiskana.

Slov. Babica
FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

ČLANSKI SESTANEK

V nedeljo 25. avgusta ob 4 uri popoldne se bo vršil važni članski sestanek članov in članic "Slovenskega doma" v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657.

Ker je sestanek zelo velikega pomena, ne le za društvo, ampak tudi za splošnst, dolžnost članstva je, da se sestanka udeleži.

PRIREDITVE "SLOVENSKEGA DOMA"

V NEDELJO 22. SEPTEMBRA bo v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, **DOMAČA ZABAVA.**

V NEDELJO 27. OKTOBRA bo večja **PRIREDITEV** v ulici Alsina 2832.

V NEDELJO 1. DECEMBRA, katerega dne praznujemo "Izseljenski dan" in "Zedinjenje" se bo vršila proslava teh dveh dnevov tudi v ulici Alsina 2832.

ROJSTNI DAN KRALJA PETRA II.

V proslavo rojstnega dneva našega mladega kralja Petra II., napravita Sokol Buenos Aires I. in Sokol

Dock Sud-Boca skupno prireditev v soboto 7. septembra ob 9 zvečer, v poljski dvorani, ulica Billinghurst 1767 na Dock Sudu.

Podroben spored priobčimo prihodnjič.

NAROČNIKOM "SLOVENSKEGA LISTA"

Naročniki in naročnice!

Na ovitku imate označen dan, mesec in leto, kdaj Vam je potekla naročnina. Če ste med tem, ko se je naslove pisalo, plačali naročnino po naših zastopnikih, se bo že uredilo ter Vas naj ne moti, če ste na ovitku pisani, da je naročnina zapadla.

Napravite tedaj svojo dolžnost ter plačajte po možnosti takoj naročnino, in tudi list bo napravil svojo dolžnost.

UPRAVA "SLOV. "LISTA

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Najnovejše blago za leto 1940 SUPERLAN in CAMPER dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

NAROČNIKOM IN NAROČNICAM

Če naročniki ne prejemajo redno "Slovenskega lista", postanejo nezadovoljni. In to končno tudi upravičeno. Saj vendar so si naročili list zato, da bi ga prejemali in izvedeli vesti iz domovine, kar iz tukajšnjih listov to ni mogoče

Upravni odbor "Slovenskega lista" si je tedaj nadel nalogo, da bo skrbel za redno in točno izhajanje lista, dolžnost naročnikov pa je, da redno plačujejo naročnino, agitirajo za list in mu pridobivajo novih naročnikov.

Ob enem se tudi sporoča vsem, ki so do sedaj list kupovali, da se bo razprodaja lista ukinila. Radi tega naj se torej blagovolijo na list naročiti.

POPOTNIK

Dovolj sem, dragi, živel z vami;
Zdaj zópet v róko grčav les!
Če imam tórbico na rami,
Ne brišite očij zares!
V te hribe zrém ves dragi teden,
A dalje se mi v svet mudi;
Ni móškega imena vreden,
Kdor tujih vídel ni ljudij.

Kdor ima v pravem konci glavo,
On vé v Jeruzalem in v Rim;
Premaga solnce, dež, težavo,
I radovoljnost hodi ž njim;
Izkuša mnogo si po sveti
Ter srečo tehta vse zemlé;
Navaja ga veselje peti,
A trdi žalost mu srcé.

Kjer sever goni jadra bela
Do ledovitih mej svetá;
Kjer južna sapa razgoréla
Telesu dihati ne dá;
Kjer vesne konec ni cvetoče:
Popotnik je domá povsod;
Nikjer si ne postavi koče,
Nikdár se mu ne vtrga pot.

Oblak nebeški ga odeva,
A v posteljo ima zemló
Ko zopet beli dan ogreva,
Orača solnce mu nogó;
Po stézi suhej peš koraka,
Zibéva ga po mokrem val;
Stvari nové mu ura vsaka
Podaje vrhu novih tal.

On ne sadí, nikdár ne seje,
Nikdár mu polje ne rodí;
Pri svojej peči se ne greje,
Za svojo mizo ne sedí:
Dobrote mnogo vender vžije;
Sadí mu, seje mu ves svet;
Od vsake loze vino pije,
Njegov je zemlje kras i cvet.

Nemoder je, kedór pokriva
Branečega poslopja stan!
Nikoli zemlja ne počiva,
Ni vodi, solncu mir ni dan;
I potnik suka se brez teže,
Povsod poznan, nikjér domá;
A kjer poslednjo uro leže,
Tam smrt mu domovanje dá.

DECA, ŠIRITE SVOJE ZMOŽNOSTI

Da postanemo čim zmožnejši v boju za življenje imamo vsepolno raznovrstnih vaj za katere uporabljamo razna sredstva, orodja in prilike. Eno najpripravnejših in najpriročnejših sredstev so številke. Z njimi napravljamo lahko vsakovrstne operacije. Računstvo je eno najvažnejših ved, ki se uporabljajo v vsakdanjem življenju in, ki je največ pripomoglo k splošnemu napredku posameznika in skupnosti. Zatorej priporočamo in svetujemo našim šolarjem, da se čimveč poslužujejo številk pri svojih igrah in zabavah kakor tudi ob prilikah, ko se nahajajo sami in jim je dolgčas. S tem se bodo zabavali in istočasno tudi učili. Tukaj prilagamo za primer tak način uporabljanja številk.

(4—3)×(2—1)=1
(4—3)+(2—1)=2
(4—3)×(2+1)=3
(4—3)+(2+1)=4
(4+3)—(2×1)=5
(4+3)—(2+1)=6
(4+3)×(2—1)=7
(4+3)+(2—1)=8
(4+3)+(2×1)=9
(4+3)+(2+1)=10

Na
Banco Holandés Unido
Boste Našli
najboljšo organizacijo za varnost vašega prihranjenega denarja.

•

Odprite čim prej Vaš
HRANILNI RAČUN
s samo 5.— $.

JUGOSLOVANSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO
SUCURSAL BUENOS AIRES
CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81
AGENCIA Nº 1: CORRIENTES 1900

Oton Župančič:

NA POLJANI

Kakor živi cveti
letajo metuljčki
po livadi, po zeleni,
pod rumenim sončecem.

Kot bi počivali
na grmeh metuljčki,
cveti se belijo
na zelenih vejicah.

Kot da prišli bratci
bratcev so obiskat,
seli so metuljčki,
na zelene vejice.

Gostoljubno bratci
bratcem so postregli:
pili so medico
iz srebrnih kupičic.

Ko so se napili,
so se poslovili
in se pošalili:
"Kdaj pa vi k nam pridete?"

Za kratek čas

Škot v cerkvi

Med mašo vrže neki Škot po pomoti v nabiralnik pol funta namesto pennyja. Iz cerkve odhaja ves potrt.

Prihodnjo nedeljo se mu približa cerkovnik s puščico in Škot mu namigne, naj pride bliže. Zašepeče mu na uho:

"Plačal sem za leto dni naprej!"

*

V šoli

Učitelj v šoli razlaga o kovinah. Na koncu še enkrat ponovi:

"Žlahtne kovine, kakor zlato in srebro, ne zarjave. Kdo mi zna povedati še kaj, kar ne zarjavi?"

Janezek: "Stara ljubezen, gospod učitelj."

*

Nesporazum

"Moj sin, ki živi na Angleškem, se je sijajno oženil. Poročil se je s hčerjo nekega bogatega trgovca s presnim maslom in je dobil zraven petdset tisoč funtov!"

"Kaj pa bo s takšno množino presnega masla? Saj bo še žarko postalo?"

*

Italijanski humor

Majhno dekletce vpraša v šoli učiteljico:

"Gospodična učiteljica, ali je Bog bolan?"

"Kako ti je pa to šinilo v glavo, otrok moj?"

"Moja mamica je brala v časopisu, da je ljubi Bog doktorja Facciija k sebi poklical."

*

V šoli

Šolski nadzornik: "Dragi otroci, stavil sem vam že lepo vrsto vprašanj, zdaj pa vam dovoljujem, da tudi vi meni stavite vprašanja. Jožek, kaj bi rad vprašal?"

Jožek: "Kdaj pa odpotujete, gospod nadzornik?"

*

Znamenje

"Vse pogosteje opažam, da se staram."

"Res? Kako to?"

"Poprej so me dame spraševale, zakaj se ne oženim, zdaj me pa sprašujeoj, zakaj se nisem oženil."

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires
Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

ODPOŠILJAMO VAM DENAR potom tistih bank, ki imajo najugodnejši tečaj.

VAM KUPIMO papirnat denar, lire in dinarje, kjer ga prodajajo najceneje.

PRIPOROČAMO NAKUP LADIJSKIH potnih kart na zanesljivih agencijah.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi.

V KATERIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVICO, ki se tiče naših ljudi, sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem jeziku za naše izseljence. Naj poagitira nekoliko med tovariši in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi pobere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

Slovenci doma in po svetu

PRIMORSKE VESTI

Druga orjaška elektrarna na Soči se dokončuje

Še preden je bila izdelana prva velika elektrarna na Soči, ki ima svojo centralo pod Doblarjem blizu Ročinja, so začeli z deli za drugo, nekoliko manjšo soško elektrarno, ki ima svoje središče v Plavah. Od tedaj sta pretekli šele dobri dve leti in dela gredo že h koncu. Od centrale v Plavah ne moremo nič povedati, ker je nevidna. Leži na desnem bregu Soče nekoliko nad železniško postajo v Plavah, celotna zgradba je pa vkopana v pobočje hriba in ni na prostem nikakih stavb ali prizidkov ki bi bistveno spadali k centrali. Njeno približno lego ti označujejo veliki nasipi peska in sličnega materiala, ki ga je vrgel iz sebe hrib, da lahko sprejme vase turbine in druge mogočne stroje, ki bodo ustvarjali milijone kilovatov električne sile. Tudi dotok gonilne sile — Sočinih bistrih voda — ni viden, kajti voda priteče na turbine po prilično 6 km dolgem, mogočnem podzemeljskem rovu, ki se začne nad kanalskim železniškim mostom v bližini širokoznane nekdanje Škalabonove gostilne, v kateri se je svojčas na pohodu proti Avstriji krepčal sam cesar Napoleon, tako gre vsaj govorica. Tu pri vhodu v široki betonski rov, v katerega uklenejo Sočino silo, so edine vidne naprave celotne elektrarne: mogočen kamenit jez in kratke pa globoke roje, po katerih se bo zlivala Soča v pobočje Marijaceljskega pogorja. Vsa naprava je samo klesan kamen, beton in jeklo. Radi svojih silnih, orjaških razsežnosti upliva mogočno. Človek se nehote zamisli v ustvarjajočo silo človeškega duha in strmi nad njegovo močjo, saj se zdi, ko da bi bili velikani zloöili te ogromne kamenite sklade. Jez reže Sočo v ravni črti. Njegovo središče tvori do 30 m visoko, debelo ogrodje iz obdelanega kamna, ki ima tri visoke odprtine, v katerih tečejo močne železne zatvornice, od katerih ima vsaka svojega čuvaja. Na desnem bregu se od jeza odcepijo globoke roje, proti levem bregu sta pa v višjem prizidku dve odprtini, ki sta zazidani do prilično 12 metrov visoko ter sta kot dve lini namenjeni za odtok odvišne vode. Po izdelanem načrtu bodo dvignili zajezeno Sočo na okoli 12 m višine. S tem se bo širina Sočinega toka močno raztegnila in za jezom merila okrog 70 m. Za točnost navedenih mer ne sprejemamo polne odgovornosti, ker smo jih napravili kar s prostim očesom. Po mnenju zaposlenih delavcev je gotovo, da se bo zajezitev Soče poznala par kilometrov za jezom skozi gori do centrale pod Doblarjem. Na 12 m dvignjeno vodovje se bo proti severu polagoma nižalo in ožilo. Razposajeno brzeča Soča se bo spremenila v leno se prelivajoč repek velikega jezera. Ko bodo pa zabliskali viharji in narasle vode, ne bodo zadostovale že pripravljene line, temveč bo treba visoko dvigniti zatvornice, da se bo sprostila divja sila Sočinih vodá.

Dozdaj so zatvornice že preizkusili in ugotovili, da bodo v redu delovale in držale. Kdaj jih bodo stalno zaprli, še ne vemo. Brez dvoma pa gredo dela h kraju. Ob cesti iz Kanala proti Škalabonu je na več krajih nagrmadenih in spravljenih mnogo gradbenih pripomočkov: tračnice in vozički za prevažanje materiala, cevi za odtok vode in razno drugo orodje. Tudi delavcev ni skoro nič več. Zaposleni so samo še razni specilazirani strojniki, monterji, elektricisti in slični. Vse priča, da bodo v najkrajšem času že razdeljevali zavarovani vodi silne količine električne moči iz elektrarne v Plavah v smeri države v podvig naše proizvodnje.

ČEŠNJE IN NJIHOV TRG

Prve češnje niso bile najboljše in tudi ne vzdrže prevoza, pokupijo in porabijo jih zato domača in bližnja tržišča. Cena za ta pridelek je bila okrog 1.50 lir, blaga ni bilo veliko. Proti koncu maja in v začetku junija so začele prihajati bolje in trpežnejše vrste — srčnice in trg je z večjim dovozom postal öivahnejši. Za začetek junija je dovolila uvoz tudi Nemčija, ki je prišla letos skoro edina v poštev kot inozemski odjemalec češenj.

CENA MASLU

Za maslo naših tolminskih mlekarn je sedaj določena cena 21.50 lir za kg., za navadno doma izdelano maslo pa 18 lir za kg.

KOLIKO PREBIVALCEV ŠTEJE ITALIJA?

Po uradnih podatkih je štela Italija ob koncu aprila 44,715.000 prebivalcev. V mesecu aprilu je bilo v državi 42.789 porok; število porok se je v tem mesecu močno dvignilo, precej so k temu pripomogli gotovo številni vpoklici k vojakom in razne olajšave, ki jih imajo vpoklicani pri sklepanju poroke.

KRADEL JE KOLESA, PA NI ZNAL

Neki Franc Persolja iz Gorice je ukradel kolo. Peljal se je z njim v Renče, zavil tam v gostilno in začel prodajati svoje ukradeno blago. Za še dobro kolo je zahteval samo 100 lir. Eden izmed gostov je bil takoj pripravljen skleniti kupčijo, zahteval je samo, da se mora pogodba izvršiti pred orožniki. Slabo izvežbani tat je pogoj sprejel in odšel s kupcem proti orožniški postaji. Pred nevarno hišo se je zavedel svoje pogubne igre, sedel hitro na kolo in hotel zbežati. Dozdevni kupec, ki je očitno to pričakoval, je dvignil hrup in begunca so prijeli. Prišel je pred sodnika in ker so mu pri hišni preiskavi iztaknili še eno kolo, ki si ga je bil nepošteno prislužil, ga je zadela težka obsodba: sedel bo 1 leto in 3 mesece. Imel bo časa dovolj, da bo lahko prišel do spoznanja, da ne zna voditi tatinskih poslov in da stori bolje, če se vrne zopet na pošteno pot.

K MATERI BOŽJI NA VITOVLJAH NAD OSEKOM

V Vipavski dolini je za binkoštne praznike, ko obhaja to znano in priljubljeno romarsko svetišče svojo največjo vsakoletn slovesnost, poromalo okrog 2000 vernikov iz Vipavske doline in Trnovske planote. Lepa dneva sta romarjem poleg verskega okrepčila nudila tudi prijetne naravne užitke.

SMRT PLEMENITEGA MOŽA

V noči od četrtka na petek, dne 17. maja je v Gorici, zadet od srčne kapi, umrl posestnik in lesni trgovec g. Valentin Rudolf, doma iz Črnega vrha. Dosegel je lepo starost 76 let. Že v novembru lanskega leta ga je bilo zadelo, toda počasi je bil precej okreval in je bil zopet dobre volje. Ko se je sedaj bolezen povrnila, ga je pobrala. Pokojni je bil v svojih mladih letih mitničar v Šturjah na Vipavskem. Pozneje se je naselil v Gorici, kjer je ustanvil cvetočo lesno trgovino. S pridnostjo in varčnostjo si je ustvaril lepo premoženje. Ni pa skoparil in stisakl, ampak je bil široko odprtih, dobrotljivih rok. Mislil je na svoje sorodnike, podpiral dijake in sodeloval pri številnih dobrodelnih organizacijah. Vsako plemenito zamisel je rad podprl. Po svojem značaju pošten, zaveden slovenski mož, neomahljiv v svojih načelih, je vse svoje življenje vzgledno živel in se v občestvu po svojih močeh tudi borbeno udejstvoval. Vsi, ki so ga poznali, so ga visoko cenili in spoštovali. Naj bo blagemu, zvestemu našemu možu in nesebičnemu dobrotniku ohranjen časten spomin!

REDOVNIK IZ DRUŽBE SV. FRANČIŠKA, DOMA IZ ISTRE POSVEČEN V ŠKOFA

V nedeljo, 12. maja je bil v frančiškanski baziliki sv. Antona v Rimu posvečen v škofa msgr. Marko Della Pietra, novi nadškof v Ankoni. Novi cerkveni knez je doma iz Rovigna v Istri in pripada frančiškanskemu redu. Pri posvetitvenih svečanostih v Rimu je bilo njegovo rojstno mesto častno zastopano.

130 LET JEČE PETORICI ZLOČINCEV

Po večdnevni razpravi se je zadnji četrtek, 16. maja zaključila pred poroto v Trstu senzacionalna razprava zaradi roparskega umora tržaškega žida, milijonarja Morpurga, katerega so našli zadavljenega v njegovem stanovanju. Obtoženih je bilo 5 oseb, ki pripadajo temnim nižinam tržaškega življenja — trije moški in dve ženski - sestri. Petorica, ki je svoje dejanje priznala, pa se je izgovarjala, da svoje žrtve ni hotela umoriti, je bila obsojena na 130 let težke ječe; moški so dobili vsak po 30 let, od sester pa ena 22, druga 18 let.

VŽPENJAČA NA SV. GORO

Žična železnica na Sv. Goro še vedn ni dokončana in ne bo v tako doglednem času otvorjena za javni promet. Zaradi raznih ovir so otvoritev prenesli.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

JUGOSLAVIJA ŠTEJE 15,174.000 PREBIVALCEV

Po najnovejših statističnih podatkih ima Jugoslavija 15,174.000 prebivalcev. Po veroizpovedi je: pravoslavnih 7,281.201 ali 48.8%; rimskokatoličanov 5,595.363 ali 37.5%; muslimanov 1,560.279 ali 11.2%.

LOV ZA MODRO GALICO

V zadnjih časih letajo naši vinogradniki iz trgovine v trgovino in iščejo modro galico. Bojijo se, da je ne bo. Zanimali smo se za zadevo in doznali, da bo prišlo modre galice za naše potrebe zadostno na trg. Prišla pa ne bo hkrati, bo na razpolago 70% blaga od količine, ki smo jo porabili druga leta. Po mnenju strokovnjakov bi morala ta množina zadostovati in vinogradniki bodo morali s tem dragim škropilom bolj štediti. Do sedaj so mnogi škropili z 2% in večodstotno mešanico, kar pa je razsipavanje. Izkušnja namreč uči, da je tri četrt do 1% mešanica v vsakem primeru dovolj močna, seveda mora biti pravilno napravljena. Ker ni apno vedno dobro, naj kmetovalci kot v Franciji uporabljajo namesto apna sodo "Solvay", katere gre 475 gramov na vsak kilogram modre galice. Ta sprememba je tem priročnejša, ker je pripravljanje škropilne mešanice s sodo lažje kot z apnom, kajti pri sodi ni treba drugega kot jo raztopiti v mešanici.

SMRT KOROŠKEGA BORCA

Na Kambreškem nad Ročinjem je v najlepši moški dobi, star 39 let, po kratki, težki pljučnici izdihinil posestnik Alojzij Namar. Bil je priden gospodar in zaveden mož. Udeležil se je tudi bojev na Koroškem. Zapušča ženo s tremi nedoraslimi otroki.

G. BAN DR. MARKO NATLAČEN BOTER 14. OTROKU

Dobra in spoštovana Kavčičeva družina od Sv. Jošta nad Vrhniko je doživela včeraj izredno lep in vesel družinski praznik: h krstu so nesli 14-tega novega člana te družine, 14-tega otroka, ki so mu dali po njegovem botru ime Marko. Krščen je bil v ženski bolnišnici v Ljubljani, kjer je mali Marko tudi prvič zagledal beli dan. Dobra mati je bila vsa iz sebe od samega veselja in sreče, ko so ji sporočili, da je g. ban dr. Marko Natlačen uslišal njeno prošnjo ter blagovolil sprejeti čast krstnega botra njenemu 14-temu otroku. Novorojenček je 11. deček v družini, tri so pa deklice. Kmalu jih bo za pol regimenta mladih vojakov. Gotovo je to za siromašne starše nemajhna žrtev, zato pa je tembolj vredna vsega priznanja. Zato je pa tudi nadvse hvalevredna plemenita socialna poteza g. bana, da takim revnim družinam s številnimi otroci tako dobrohotno izkazuje vso pozornost, skrb ter tudi materialno podporo. Take družine pa to tudi zaslužijo. Saj so kot svetal zgled vsem onim bogatim družinam, ki jim je več udobnost življenja kot materinstvo in žrtve, ki so z njo združene. Danes, ko lega sto tisoč mladih življenj v grob na bojnih poljanah in narodi izumirajo, je potrebno čim več takih junaških mater, ki bodo posvetile čim več novih mladih moči v službo za narod in domovino. Take matere so velike dobrotnice domovine, zato po vsej pravici zaslužijo od nje vse priznanje in podporo.

VELIKA SLOVESNOST V SOMBORU

Pri odkritju spomenika pokojnemu kralju Aleksandru je bila tudi veličastna parada naše vojske. V prisotnosti odposlanca Nj. Vel. kralja, predsednika vlade Dragiše Cvetkoviča, članov vlade ter številnih drugih uradnih predstavnikov in uglednih osebnosti javnega življenja ter predstavnikov korporacij in velikega števila ljudstva iz Bačke in Baranje, je bil 21. julija v Somboru slavnostno odkrit spomenik pokojnemu viteškemu kralju. Sombor je

Dr. Enrique Daniel Dauga
Zobozdravnik
od Asistencie Publike
C. M. Box
Vsak dan od 2 do 7 ure pop.
Fco. Lacroze 3708, Chacarita
Buenos Aires

Slovenski stavbenik
Za načrte, betonske preračune in Firmo,
obrnite se do tehničnega konstruktorja
FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Krojačnica 'Gorica'
Franc Leban
WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Ana Chrpova
Slov. babica
dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.
ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH
KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Žen ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"
VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU
Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT
Zlatko Badel
Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

bil ves v državnih zastavah in v zelenju. Z vlaki je prispelo v Sombor veliko število ljudi iz okolice v pisanih narodnih nošah. Že ob 8 zjutraj so se zbrale čete vseh vrst orožja z zastavami in godbami na trgu. Ob devetih je bila v hramu sv. Jurija služba božja. Ob 10 je prispel na tribuno pred spomenikom predsednik vlade Cvetkovič. Množica ga je ob tej priliki toplo pozdravljala. Nekoliko pozneje je prispel odposlanec kralja Petra, general Ilić. Množice so pri tej priliki priredile dolgotrajne ovacije Nj. Vel. kralju, Nj. Kr. Vis. knezu namestniku in kraljevskemu domu. Ko je kraljevi odposlanec general Bogoljub Ilič odkril spomenik, je častna četa izstrelila tri salve, godba pa je zaigrala državno himno. Istočasno so topovi oddali 21 strelov. Spomenik je prevzel nato v varstvo somborski župan. Okoli 11 je poveljnik potiske divizijske pokrajine general Stanojlovič v spremstvu načelnika štaba polkovnika za generalštabne posle Sebatija obhodil častno četo in ostale čete, nakar se je začel mimohod vojske pred spomenikom. Ogromna množica je priredila vojski burne ovacije. Defilirale so protioklopne enote, oddelki s strojnicami, motorizirani oddelki, protiletalski topovi, reflektorji, topništvo in oklopni avtomobili. Med svečanostjo so nad trgom krožila vojna letala. Po mimohodu so polagali vence na spomenik. Po mimohodu vojske je bil mimohod Sokolov s konjenico in godbo, gasilcev, železničajrjev, četnikov ter skavtov in drugih.

ZAHTEVE PO OBRAČUNU S FRAMAZONI V JUGOSLAVIJI

"Vreme" od 22. julija t. l. objavlja pod naslovom "Masoni" daljši uvodnik, v katerem dr. Gregorič prikazuje vso škodljivost masonske lože v naši državi. Med drugim v tem članku poudarja, da novi čas zahteva, da se odločno naredi konec delovanju prostozidarstva. Ne smejo biti več lože mesto, odkoder bi se postavljali ljudje na položaje na podlagi stopnje svoje zvestobe masoneriji. Po zaslugah, sposobnostih, po zvestobi do naroda in po službi za njegove koristi se morajo izbirati tisti, ki bodo vodili materialno, kulturno in politično usodo države. Ne sme se trjeti še dalje, da bi ljudje, ki so sposobni, izurjeni in delovni ter takšni, ki ljubijo narod in ki želijo vse svoje moči staviti v njegovo službo, uničevali in metali v blato klevet in intrig, ki se kuhajo v ložah, samo zato, ker niso masoni ter ker imajo hrbtenico in ker jim je njihov narod bliže kakor pa brezimne tajne družbe in klike, ki jih vodi nekdo iz tujine. Jugoslavija je pred preosnovami. V njenem narodnem in socialnem življenju se kažejo oblike nvega reda. Masoni so tisti, ki nasprotujejo danes z vsemi silami uresničitvi ves obsegajočega programa obnove. Upirajo se, ker branijo svoj položaj svoje sinekure, svoje vplive. Ljudstvo se pred njimi ne sme ustaviti. Vse, kar je med njimi in njegovo bodočnostjo, se mora odstraniti, če ne prostovoljno, pa s silo.

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

POLOŽAJ NA BALKANU SE JE ZBOLJŠAL

"Münchener neueste Nachrichten" objavljajo članek, v katerem pravijo, da se položaj na Balkanu čedalje bolj pomirjuje in da se tako v notranji kakor v zunanji politiki balkanskih držav čuti čedalje bolj trdna tendenca po čim večji nevtralnsti. Balkanske države se pošteno prizadevajo ohraniti mir in ga tudi utrditi. Proti temu so spletke, ki pa nimajo nobenega učinka, ker so znani krogi, ki jih zamišljajo in so znane tudi njihove metode in njihovi slabi nameni.

ZBOROVANJE PRAVOSLAVNIH CERKVA

Od 22. do 24. julija je bila v Novem Sadu regionalna konferenca balkanskega nacionalnega sveta svetovne zveze za mednarodno prijateljstvo po cerkvah. Konference se je udeležilo 14 zastopnikov iz posameznih balkanskih držav. Konferenco je vodil pravoslavni bački škof dr. Irenej Čirić.

CENA PŠENICE V JUGOSLAVIJI

Na 250 dinarjev za meterski stot je načelno določila ceno pšenici vlada. To bi bila cena za najboljšo pšenico, dočim bi bila cena za druge slabše vrste za 10 do 15 din. nižja. Tako ceno bi dobil za pšenico pridelovalec, medtem ko bi jo moral potrošnik plačati dražje, ker bo treba k osnovni ceni prišteti še stroške prevoza in zaslužek preprodajalcev. Verjetno je, da bo narastla cena v pasivnih krajih na okroglo 300 dinarjev za stot. Tako vlada sicer ni ustregla zahtevam pridelovalcev žita in prekupčevalcem, ki so zahtevali celo 350 do 400 din za meterski stot vendar pa je precej udarila potrošniške sloje, za katere se bo kruh podražil, nakar bodo gotovo sledili še drugi pojavi, kakor so na primer razna mezdna gibanja. Verjetno je celo, da bodo prodajalci žita porabili sedanjo ceno za povod, da bodo čez nekaj mesecev spet zahtevali povišanje cen in nazadnje se bodo cene dvignile do tiste višine, katero si žele špekulanti in trgovci z žitom. Posebno bodo zaslužili pri podražitvi pšenice trgovci, kajti mali pridelovalci bodo zaslužili morebiti komaj nekaj stotakov. Največjo škodo pa bodo trpeli potrošniki, ki brez dvoma predstavljajo tri četrtine prebivalstva.

PALAČO TESLOVEGA ZAVODA BODO ZGRADILI

V Beogradu bodo še letos začeli graditi monumentalno palačo Teslovega elketrotehničnega instituta. Palača bo veljala okrog osem milijonov dinarjev, med tem ko bodo za najbolj nujno potrebne predmete in stroje ter za notranjo opremo porabili štiri milijone dinarjev. Zavod bo imel namen, osredotočiti vse raziskovanje jugoslovanskih strokovnjakov na polju elektrotehnike in tako nadaljevati izročilo, ki mu je dal tako močan poudarek svetovno znani izumitelj srbski rojak Nikola Tesla v Ameriki. Teslov zavod v Beogradu bo imel 50 članv, od katerih pa bo najmanj 30 domačih, ostalo pa bodo lahko tujci, ki so si pridobili zasluge za raziskovanje na polju elektrotehnike. Obenem bo zavod podeljeval vsako leto zlato Teslovo kolajno tistemu učenjaku, ki si je tisto leto pridobil največ uspehov. Zavod bo dobival stalno podporo od države, druge dohodke pa bo zbiral iz svojih del, ki jih bo prevzemal na terenu.

TORPEDOVKA "LJUBLJANA" JE MALO POŠKODOVANA

Torpedovko "Ljubljano", ki se je bila potopila v šibeniški luki, ki pa so jo pozneje vendarle dvignili, so pregledali in ugotovili, da ni hudo poškodovana, te dni so jo prepeljali iz Šibenika v Tivat, kjer jo bodo popravljali. Ladja je lahko plula, ker so luknjo v trupu zadelali s cementno ploščo.

ODKRITJE SREDNJEVEŠKEGA MESTA

Temelje velikega srednjeveškega mesta blizu Niša je odkril beograjski profesor dr. Petkovič. Bizantinski zgodovinarji so pisali, da sta bila dva bizantinska cesarja Justin rojena v okolici Niša. Dr. Petkovič je iskal rojstno mesto obeh cesarjev tam, kjer je danes naselbina Caričina. Že pet let koplje in odkril je obširne temelje velikega mesta, ki je bilo zgrajeno v 6. stoletju po Kristusu. Mesto je bilo krasno zgrajeno in je imelo tudi več cerkva. Bilo je sedež nadškofa, ki pa je priznaval rimskega papeža za poglavarja. Dr. Petkovič je odkopal še druge znamenitosti, vendar pa ni odkril še nobenega napisa, po katerem bi za trdno mogel ugotoviti, kako se je tisto mesto imenovalo. Čas nastanka mesta je določil po novcih, ki so jih našli. Mesto so uničili pozneje Slovani, ko so se naselili na Balkanu. Izkopanine so tako pomembne, da se je zanje začel zanimati celo Vatikan, ki je izrazil željo, da bi pri izkopavanjih sodeloval.

SLOVENSKO ZEMLJO — SLOVENSKEMU KMETU!

Z odlokom kmetijskega ministra je bilo postavljeno pod agrarno reforma posestvo grofice Zichy. "Supermaksimum beltinske grofice", pod tem naslovom je objavila zadnja številka "Novin Slovenske Krajine" članek, v katerem seznanja prekmursko prebivalstvo z važnim in pravičnim odlokom ministra za kmetijstvo. Dne 8. junija 1940 je na predlog banske uprave podpisal minister za kmetijstvo rešitev, s katero bo zemljišče, ki je bilo prepuščeno grofici Zichy Mariji v Beltincih, kot supermaksimum, odvzeto in podvrženo zakonu o agrarni reformi. Pisec članka je dalje poudaril odločnost, s katero so najvišji slovenski predstavniki in krajevni činitelji pri tem pomagali revnemu prekmurskemu kmetu. Prekmursko prebivalstvo je z veseljem pozdravilo odlok ministra za kmetijstvo. Razen lastnice je le prav majhno število onih, ki jim to ni preveč po volji. To so vsi tisti, ki so imeli v večji ali manjši meri koristi od veleposetva. Morebitne koristi, ki so jih do zdaj uživali posamezniki, bodo od zdaj deležni širši sloji prekmurskega prebivalstva. Saj bo s tem odlokom razlaščene 787 oralov obdelane zemlje, ki je bila lastnici pripuščena po zakonu o agrarni reformi za vzorno živinorejsko in semenogojsko postajo. Toda komisija je lansko leto ugotovila da lastnica ni zadostila pogojem, ki so predvideni po zakonu o agrarni reformi za supermaksimum. Prekmurje je izrazito kmetijska, gosto naseljena pokrajina, kjer se nad 80% prebivalstva preživlja izključno s kmetijstvom. Vse do prevrata je v Prekmurju vladal na pol fevdalni sistem in je imelo nekaj tujih mogotcev nad 50% obdelane zemlje v svojih rokah. Agrarna reforma je deloma to zemljo razdelila med agrarne interesnte, dočim prave gozdne reforme ni bilo. Tako je danes Prekmuje tipična maloposestniška pokrajina. Nad 90% gospodarskih edinic ima le do 5 ha zemlje. Med temi jih je skoro polovico, ki imajo le do 2 ha zemlje, kar nikakor ne zadostuje za življenje veččlanske družine. Če zdaj primerjamo takšna majhna posestva z zgoraj navedeno površino beltinskega veleposestva oziroma površino supermaksimuma, vidimo, da 430 ha zemlje ni tako malo in bo le nekaj pomagano prekmurskemu malemu človeku. Oblast bo to zemljo gotovo koristno razdelila v dobro prekmurskega kmeta in slovenskega kmečkega gospodarstva. Na tej zemlji že danes obstoja semenogojska postaja pod nadzorstvom banovine, ki se bo v bodoče najbrž še bolj izpopolnila in bo koristna ne samo za prekmursko, temveč za celotno slovensko kmetijstvo. Banovina ne bo več vezana na pogodbo z lastnico in bo po svoje uredila semenogojsko postajo. Kolikor pa se bo zemlje razdelilo med agrarne interesente, pa bodo gotovo predvsem upoštevani potrebni in dobri slovenski prekmurski kmečki ljudje. V Prekmurju opažamo dostikrat, da tudi tisti košček zemlje, ki jo ima posestnik, ni obdelana in je zanemarjena, čemur je dosti krivo že v kri zašlo sezonsko izseljevanje in premajhna ljubezen do matere zemlje, ki je vir vsega življenja.

Ako hočete biti dobro in poceni postreženi obiščite

KROJAČNICO

LEOPOLD UŠAJ

V zalogi imam najmodernejše blago za moške in ženske!

GARMENDIA

4947

La Paternal

KONFERENCA ZASTOPNIKOV KMETIJSKIH ZADRUG IZ SRBIJE IN VOJVODINE

V Novem Sadu je bila te dni konferenca zastopnikov kmetijskih zadrug iz Srbije in Vojvodine. Zastopniki so govorili o načrtu, kako bi začeli takoj urejati vse potrebno za zgraditev zadružne tovarne za proizvodnjo modre galice. Akcijo za gradnjo nove tovarne je sprožila že Glavna zadružna zveza, da bi na ta način onemogočila privilegirani tovarni "Zorka" neovirano gospodarjenje nad cenami modre galice. Novosadska in niška nabavljalna zadruga sta sklenili takoj začeti z vsemi deli, ki so potrebna za zgraditev nove tovarne.

PO 25 LETIH SE JE VRNIL IZ RUSIJE

Iz Srbobrana poročajo, da se je te dni vrnil v Ado, Joca Marjakov, ki so ga proti koncu leta 1914 pri Radomu ujeli Rusi. Od takrat je živel v Rusiji. Ko je šel v vojno, je zapustil doma ženo in poldrugoleto starega sinčka. Sedaj pa je našel doma prav toliko starega vnučka, otroka njegovega sina, ki je že nekaj let poročen.

TRILETNI OTROK ZNA PISATI IN BRATI

Kakor poročajo iz Drvarja, ima orožniški narednik Idriz Ahmed iz Prokoje triletnega sinčka, ki velja po vsej okolici za čudežnega otroka. Nenavadno brihten fantek se je v nekaj tednih z lahkoto naučil brati in pisati.

STAVO PLAČAL Z ŽIVLJENJEM

V Vršcu je neki trgovec, ki se je bahal, koliko alkohola prenese, nedavno stavil s svojimi prijatelji za 20 din, da bo izpil v dušku liter žganja. Res se mu je to posrečilo, da je steklenico izpraznil v nekaj minutah. Vesel je pobral 20 din in se podal proti domu. Med potjo pa mu je postalo slabo in zgrudil se je nezavesten na tla. Prenesli so ga na dom, kjer pa je čez dve uri umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom.

INŽENIR — ČEVLJAR

Kakor toliko filozofov, juristov, zdravnikov in inženirjev, je tudi inženir Gjorgje Stratimirovič, doma iz novega Sada, čakal, da bi bila ena izmed številnih prošenj za službo ugodno rešena. Ko mu je bilo čakanje predolgo, se je kratkomalo odločil, da bo inženirski poklic obesil na klin in si kot — čevljar ustanovil eksistenco. Spomnil se je, da je v Italiji videl platnene sandale s petami, ki so bile spletene iz konopljine. Takoj je sklenil, da bo s stroji, ki jih je sam izumil, izdeloval take sandale. Čeprav se je njegova žena, ki bi seveda rajši bila inženirjeva kakor pa čevljarjeva žena, odločno upirala, si je Stratimirovič uredil v Zemunu majhno delavnico, najel nekaj delavcev in začel izdelovati sandale, za katere je naredil okusne vzorce. Stroji znatno poenostavljajo izdeliovanje. Nekatere beograjske trgovine s čevlji so rade vzele prve take sandale in danes Stratimirovič komaj zadosti povpraševanju. Inž. Stratimirovič, ki si je inženirsko diplomo pridobil na dunajskem vseučilišču, danes nič več ne misli na to, da bi se udejstvoval kot inženir. Hoče se posvetiti izključno izdelovanju sandal, zakar je treba končno tudi tehničnega znanja, če hoče svoje podjetje razširiti. In inž. Stratimirovič hoče svojo malo delavnico, v kateri je začel, izgraditi polagoma v tovarno.

Pozor

Prodajam zemljišča na 120 mesečno odplačevanje od 28 pesov mes. naprej; in hišo z 2 sobama, kopalnico in kuhinjo, nasproti italijanske tobačne tvrdke, s $ 2.500 takoj in ostalo na obroke.

Informiraj se: VALDES
Moliere 2746 — U. T. 64-2938
Villa Devoto

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Dr. S. M. MILATIĆ

Zdravnik splošne medicine

Diplomiran na vseučilišču v Zagrebu in Rosariu.

Specijalist za notranje bolezni moških, žensk in otrok.

Za kožne in venerične bolezni.

Sprejema vsak dan od 15 do 18 ure.

Viamonte 1641 - 1. nadstr.

U. T. 42, Callao 3035 **Buenos Aires**

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniski pregled za vsakovrstne bolezni $ 3.—

Ordniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI **SUIPACHA 28**

BOJ ZA MILIJONE STARE MUSLIMANKE

Pred šeriatskim sodiščem v Zenici je bila te dni razprava, za katero vlada med muslimanskimi krogi v Bosni veliko zanimanje. Gre namreč za milijonsko premoženje stare muslimanke iz Travnika, ki izhaja iz zelo znane bosanske muslimanske družine. Vdova Zuhra Djumišič je podedovala po svojem umrlem možu ogromno premoženje. Ker je stara žena zelo dobrega srca in radodarna, je različnim muslimanskim verskim ustanvam in dobrodelnim društvom naklonila velike vsote. Tudi svojo nečakinjo, ženo okrajnega načelnika v Gračanici, Rašida Filipoviča, je bogato obdarovala. Bodoči dedič milijonskega premoženja, Fehim Djumišič, sorodnik rajnega Zahrinega moža, se je bal, da bo vdova še za svojega življenja razdelila vse svoje premoženje. Predlagal je zato pri sodišču, da vdovo postavijo pod skrbstvo. Svoj predlog je podprl s spričevalom nekega sarajevskega psihiatra, ki je pri vdovi ugotovil nerazsodnost zaradi starostnega poapnenja žil. Nečakinja in drugi ljudje so nagovorili staro Zuhro, da se je podala v Zagreb, kjer sta jo preiskala dr. Herzog in dr. Vranešič. Oba zdravnika sta ji dala spričevalo, da je duševno čisto zdrava in razsodna. Ta protiudarec je skušal Fehim Djumišič odbiti s trditvijo, da zagrebška zdravnika nista preiskala Zuhre, ampak neko njej zelo podobno drugo ženo. Ljudje, ki imajo korist od njene radodarnosti, so to naredili in hoteli s tem preprečiti, da bi bila Zuhra postavljena pod skrbstvo. Fehimovo trditev pa sta odločno zavrnila zagrebška zdravnika, ki sta na podlagi fotografije ugotovila, da sta preiskala Zuhro in ne kakšno drugo žensko. Najprej je imelo to zadevo v rokah travniško šeriatsko sodišče. Na zahtevo Zuhre in njenega pravnega zastopnika, ki sta travniško sodišče odklonila kot prizadeto, je bila vsa zadeva izročena šeriatskemu sodišču v Zenici. Prve razprave, ki je bila pred kratkim, sta se udeležila Zuhra in Fehim Djumišič, ki sta oba podala svoje izjave. Zaslišanih je bilo več prič. Sodišče še ni izreklo svoje sodbe.

OD STRAHU UMRL

V Grbinju pri Nišu je sedel 65-letni kmet na svojem vrtu. Nenadoma pa je zapazil dve kači, ki sta se plazili proti njemu. Prestrašen se je dvignil in skočil na stran. Zdelo se mu je pa, da se plazita kači za njim. Od strahu je zbežal v hišo, kjer je domačim pripovedoval, kaj se mu je pripetilo. Komaj je končal, se je zgrudil na tla. V nekaj trenutkih je bil mrtev. Srčna kap je naredila konec njegovemu življenju.

Vsi državljani bodo pravilno obremenjeni

Jugoslovanski vojni minister je objavil sledeče sporočilo:

"Pogosto dobivam vloge in pritožbe, da so posamezni obvezniki po dvakrat ali večkrat poklicani na vojaške vaje, medtem ko drugi niso bili poklicani niti enkrat. Iz teh dejstev se pojavljajo sklepi, ki izvirajo samo iz nepoznavanja dejanskega stanja ter so po tem takem popolnoma neupravičeni. V današnjih resnih časih prihaja vpoklic obveznikov na vojaške vaje zaradi številnih zahtev in potreb vojaške službe. Ti vpoklici so v glavnem odvisni od današnjega mednarodnega položaja in v skladu s potrebami posameznih enot, kakor to razmere zahtevajo. Pri tem se v interesu opravljanja te tako važne službe kličejo samo tisti obvezniki, ki so potrebni za ta položaj brez ozira na to, če so pri tem poklicani v drugo, v tretje ali celo večkrat. Obveznikom je znano, da imamo mi sedaj mnogo novega orožja in je zato potrebno, da se z njim temeljito seznanijo in ob njem izurijo. Kaj naj koristi novo orožje, če pa z njim ne znamo ravnati. Potem bi zaman metali stran tako veliko narodno premoženje.

Varnost naše države je odvisna ne samo od njene zadostne sodobne oborožitve, temveč tudi od izvežbanosti in spretnosti tistih, ki jim je

bilo to orožje poverjeno v upravo. Zaradi tega, zlasti pa zaradi zmerom kočljivejših razmer v svetu, kakor tudi zaradi raznovrstnih potreb po četnih enotah in ustanovah, je moralo tu pa tam priti do tega, da so bili posamezniki poklicani tudi po večkrat na vaje. Takim primerom se navzlic najboljši volji ni dalo izogniti. So primeri, da posamezni obvezniki niti enkrat niso bili poklicani na vaje. To je posledica samo in izključno tega, da enote, katerim pripadajo, niso imele službenih potreb za vpoklic večjega števila obveznikov na vaje ter tako ti obvezniki še niso prišli na vrsto. Prav tako pa precejšnje število poveljstev in enot sploh še ni izvedlo vpoklica svojega moštva na vaje. Vsi tisti, ki pripadajo tem komandam, po tem takem niso imeli prilike biti poklicani. Pripominjam, da bomo v bodoče strogo vpoštevali, da bodo vsi državljani in obvezniki vojaške sile v enaki meri in pravično obremenjeni v službi, ki jo domovina terja. Nobene izjeme tu ne more biti, je ne bo, niti je ne sme biti. Pri vpoklicu obveznikov na vaje upoštevajo vojaški starešine samo potrebe varnsti in sigurnosti naše države in našega naroda. Zapomnijo naj si vsi, da v jugoslovanski vojski ni in da ne more biti starešine, ki bi ga pri teh vpoklicih vodili kakršni koli drugi nagibi, čustva, ali pa koristi.

Časi, v katerih živimo, so resni. Neizogibne so zahteve varnosti države, kar je daleč nad zahtevami in potrebami posameznikov. Prepričan sem, da ni potrebno o tem prepričevati državljane Jugoslavije. Prav tako sem prepričan, da ni potrebno poudarjati, kaj je naša dolžnost v teh dneh, ker je tu sijajna in slavna preteklost, kako znajo sinovi te države služiti domovini. Na koncu mislim, da je potrebno poudariti, da so tudi pri teh posamičnih vpoklicih na vaje obvezniki jugoslovanske vojske, pokazali na najlepši in najbolj prepričljiv način, da stare in slavne navade še niso izginile v pozabo. Jugoslavija je lahko ponosna na visoko zavest svojih državljanov."

ZANIMIVOSTI

Sovjetska industrija

"Trgovski list" je 15. maja objavil ta-le članek:

Iz "Trgovinskega glasnika" objavljamo naslednji članek o sovjetski industriji ki ga je napisal Vsevolod Tumin:

V predvojni Rusiji je bila industrija zelo slabo razvita. To se najbolj vidi, če pogledamo, koliko je prišlo na prebivalca premoga in železa, tega "kruha" za stroje, v Rusiji in v tujini. Potrošnja premoga je znašala na osebo v Rusiji šestnajstkrat manj kakor v Nemčiji, 23krat manj kakor v Angliji in 24-krat manj kakor v Združenih državah Sev. Amerike. Kar se tiče potrošnje železa na osebo je bila v Rusiji osemkrat manjša kot v Angliji, 12krat manjša kot v Nemčiji in 17-krat manjša kot v USA. Večina ruske industrijske proizvodnje je bila osredotočena v sredini evropske Rusije, v današnjih oblastih: moskovski, ivanvski, jaroslavski, leningradski in v zapadnem delu oblasti Gorkega. Ta industrija je bila prvenstveno tekstilna industrija.

V ostali Rusiji so bile tovarne redkost. Gospodarska karta Sibirije, srednje Azije in severa je bil prazen papir in ta praznota je bila pretrgana samo z gorskimi venci in strugami rek. Velika ruska bogastva je izkoriščal samo tuji kapital — Francija je topila ruske rude, Amerika je kupovala na Kamčatki vse krzno, Japonska je lovila ribe v Ohotskem morju, Anglija je podirala drevesa v bogatih gozdovih okoli Arhangelska. Leta so potekala, ustvarjali so se novi gospodarski pogoji, nastajala je nova zgodovina in spreminjala se je zemljepisna karta.

Sovjetska zveza je ustvarila novo industrijo in novo gospadrsko karto. Predvsem je bila postavljena pred pristojne činitelje naloga bolj pravilne zemljepisne razvrstitve industrijskih podjetij, naloga, ki je bila tudi izvedena, da je mogel eden voditeljev SSSR reči: "Napredek vodi k temu, da postanejo pri nas vsi kraji industrijski kraji v večji ali manjši meri. Čim bolj bo čas potekal, tem bolj bodo postali to."

Samo za časa realizacije prve petletke je industrija srednjeazijskih sovjetskih republik narasla za 277 odst., ona Urala in zapadne Sibirije pa za 285 odst.

Razume se, da ta industrializacija dežele izpreminja tudi stari način življenja. Pastirji in lovci postajajo fabrični delavci. Osetinci na Kavkazu tope železno rudo, Baškirji ustanavljajo tovarno za motorje, žene Uzbekistana, ki so zavrgle feredžo (pajčolan), delajo v novih tekstilnih podjetjih.

Sovjetska industrija je predvsem stremela za razvojem težke industrije ter v njenem okviru bi zlasti želela razviti industrijo izdelave strojev. Dejali smo: kovina in v prvi vrsti železo je hrana strojev. Glede železa je bila predvojna Rusija skoraj popolnoma odvisna od svojega juga, od oblasti ob reki Dnjepru, odkoder je prišlo 75 odst. vse ruske proizvodnje železa. Leta 1930 je nek voditelj sovjetske države govoril: "Pospešujoč z vsemi silami to kovinsko bazo (namreč na jugu), moramo istočasno ustvarjati tudi drugo bazo, ki se bo kombinirala iz kuzneckega premoga ter uralske rude, t. j. uralsko-kuznecko bazo." Ravno tu je bil tudi sezidan oni znameniti Magnitogorsk, čigar polna kapaciteta je enaka polovici celotne kovinske proizvodnje Anglije.

Toda v uralsko-kuzneckem rajonu se ne dobiva samo črna kovina. Tu se proizvaja tudi baker, nikelj in cink. Tu se tudi iz kovin izdelujejo stroji.

Črna metalurgija se ni ustavila v zapadni Sibiriji, temveč je krenila tudi dalje proti vzhodu, tja, kjer je bil odkrit premog v gornjem toku reke Bureje in kjer je bila odkrita ruda pri Nikolajevsku ter na izrastkih planin Malega Hingana.

Dejali smo, da je v okviru težke industrije Sovjetske unije zlasti napredovala industrija izdelovanja strojev. Ta industrija je v resnici odigrala vlogo vzvoda za celotno rekonstrukcijo gospodarstva Sovjetske Rusije. Vloga te industije je danes velikanska celo v kmetijstvu in transportu. Predvojna Rusija je bila oskrbljena s stroji, kakor je dejal Iljič "štirikrat slabše kot Anglija, petkrat slabše kot Nemčija in desetkrat slabše kot USA." Pred Sovjetsko Rusijo je bila postavljena naloga, da se iz države, ki je uvažala vse stroje, ustvari dežela, ki bo sama proizvajala vse potrebne stroje. Danes zavzema Sovjetska Rusija v izdelavi strojev prvo mesto v Evroji, drugo pa na svetu, takoj za Združenimi državami Severne Amerike. Posebno hitro se je v Rusiji izpopolnila izdelava kmetijskih strojev. Ker pa se je sam značaj sovjetskega kmetijstva iz temelja spremenil, je bila posvečena posebna skrb izdelavi traktorjev. V predvojni Rusiji ta industrija sploh ni bila znana. V Sovjetski Rusiji je začela kot prva izdelovati traktorje leningradska tovarna "Rdeči putilovec". (Putilovi zavodi so bili pred vojno približno isto kot Škodovi zavodi na Češkem) Samostojna panoga industrije je postala proizvodnja traktorjev po ustanovitvi dveh velikanskih tovarn stalingradske in harkovske. Nato je začel obratovati tudi tretji industrijski velikan — Čeljabinska tovarna traktorjev, ki izdela na leto od 40 do 50 tisoč traktorjev s po 50 konjskimi silami.

Avtomobilska industrija je bila ustanovljena s postavitvijo treh največjih podjetij: avtomobilske tovarne pod imenom "Stalin" v Moskvi, zatem enake tovarne pod imenom "Molotov" v mestu Gorki ter tovarne težkih kamionov v mestu Jaroslavu.

Zaradi potreb industrije traktorjev in avtomobilov se je morala ustanoviti cela vrsta pomožnih industrijskih podjetij. Med temi je treba zlasti omeniti tovarno krogličnih ležajev v Moskvi. Tu bi omenili samo še podjetja, ki grade "nova podjetja". To so fabrike, ki so potrebne za rudarstvo in fabrike za črno metalurgijo. Tu se zlasti dvigata dva industrijska velikana — Novokramatorski v Ukrajini ter Uralmaš v Sverdlovsku na Uralu.

Jugoslavija bo mogla uvažati iz Rusije številne kmetijske stroje, kar bo pospeševalo mehanizacijo jugoslovanskega kmetijstva. — Ravno tako bo mogla uvažati, kar sem že enkrat poudaril, tudi sovjetske avtomobile, katerih proizvodnja bo narasla v letu 1942., torej ob koncu tretje petletke, na 400.000 avtomobilov na leto.

FRANCOŠČINA — BLISKOVITI JEZIK

Doslej smo poznali samo bliskovite risarje in bliskovite fotografe (ali brzofotografe). Leto 1939—40 nas je pa seznanilo z bliskovito vojsko, in neki švedski učenjak je odkril celo "bliskoviti jezik". V tej panogi so Francozi izmed vse narodov sveta na prvem mestu. Švedski učenjak je dognal, da spregovori Francoz povprečno po 350 zlogov v eni m-nuti. Celo Japonci spregovorijo le 310 zlogov v eni minuti in Nemci, ki se bijejo v "bliskoviti vojski", so glede na bliskovitost jezika daleč za Francijo, saj spregovorijo v minuti sto zlogov manj kot Francozi. Tudi zgovorni Italijani spregovorijo v minuti le 230 zlogov, Angleži 220, a Ponezijci le 50, so torej najbolj počasni.

ZANIMIV IZUM ZA GLASBENIKE

Ljubljana. — Zadnje dni meseca maja smo zvedeli, da je slušatelj na strojnem oddelku tehnične fakultete v Ljubljani g. Batestin Jože izumil napravo, ki avtomatično zapisuje igrane skladbe (improvizacije) na klavirju ali drugih glasbilih. G. Batestin je namreč sestavil aparat, ki popolnoma natančno zapisuje poljubno hitro in komplicirano igranje ter odpira tako nova pota v komponiranju. Naprava je sestavljena iz več delov.

Pri pritisku na tipko namreč sklenemo električni tok v napravi, ki sproži svetlobno znamenje na osvetljevalni napravi. To znamenje se fotografično zapiše na filmski trak, ki ga snemalna naprava s kontaktno hitrostjo premika naprej. Na ta način se zapisujejo vse kompozicije v posebnem za to prikladnem notnem sistemu, ki je bistvo izuma in je tako zamišljen, da omogoča tudi nestrokovnjaku takojšen prenos v normalni notni sistem.

Prednost te naprave je tudi v tem, da jo je mogoče urediti na različne instrumente. Aparatura je tudi praktično uporabljiva za vsakega glasbenika, ker velja le toliko, kolikor vsak boljši radijski prejemnik. Obratni stroški naprave so tudi zelo nizki, ker velja ena ura hitrega in nepretrganega igranja le 60 din, počasnega pa polovico manj.

Ta izum pa bo tudi sicer olajšal delo skladateljem, prav tako pa je prav tako lahko prepisovati note iz enega sistema v drug sistem.

Nezaupnost

Štibernику je prišlo na uho, da je hranilnica, v kateri je imel vložene svoje prihranke, ustavila izplačila. Takoj se je podal v mesto in poiskal blagajnika.

"Jaz hočem dvigniti svoj denar", je dejal Štibernik.

Blagajnik: "Takoj ga dobite. Ali hočete v srebru ali bankovcih."

Štibernik: "O, če je pa tako, da imate denar, ga nočem dvigniti, ampak, če nimate denarja, potem ga pa morate dati."

Naznanilo!

Rojakom sporočam, da sem Buenos Aires prevzela RESTAVRACIJO na Chacariti, v kateri imam na razpolago vedno sveže pivo, najboljša vina in vedno svežo domačo hrano. Na razpolago je tudi lepo urejeno zimsko KEGLJIŠČE.

Za obilen obisk se priporoča
MARIJA SANCIN
Jorge Newberry 3372

¿ Ali ste poravnali naročnino ?

Trgovina čevljev
BELTRAM
Vsakovrstna izbera čevljev in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

Veliki zavod "RAMOS MEJIA"
Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, USESA. vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE $ 30.—
PLAČEVANJE PO $ 5.— NA TEDEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 , lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1326
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.
Rojakom se priporoča
PETER FILIPČIČ
WARNES 2101 esq. Garmendia
U. T. 59 - 2295
La Paternal Bs. Aires

Kdo proda hišo?

Kupim hišo v Villa Devoto na mesečno odplačevanje. — Od 9—12 ure, U. T. 31 - 1637.

Oh, ta nesrečna vojska!

...Čudna stvar to, kaj! Ljudje dvajsetega stoletja, tako polni vse modrosti in učenosti, pa se pobijajo in na kak način!

Zares se nekateri čudijo, kako je to mogoče.

In vendar je gola resnica in pred človekom stoji vprašanje: zakaj?

Naj podam nekatere misli v prevdarek razumnim čitalcem našega lista.

Sodobni ljudje so zašli v veliko zmoto. Zgrešili so pot do sreče. Matematično, to se pravi: na papirju, njihov račun ni bil napačen; a zgodilo se je kot marsikateremu šolarju, ki je bil v računstvu v šoli med prvimi, a v življenju si pa ni znal pomagati prav nikamor... ali kakor tisti znameniti kurjerejec v Argentini, ki piše učene spise o gojenju kokoši; on sam si je pa nabavil 50 kokoši, da bo na njih svojo učenost preskusil, pa so mu vse pocrknile....

Taka se godi modernim ljudem, kateri prorokujejo "zlato dobo" človeštva, ki bo lahko živelo brez dela, ali bolje: ki bodo delali le nekaj malega, bolj za zabavo kot potrebo, ker bo večino dela opravila mašina in tehnika in kemija in umetna moč....

Zares, kako lep račun. Tako so bili veseli oni dan v tovarni, ko so zvedeli, da dobe nove stroje... Sedaj bo treba pa manj delati. Mesto 8 ur, bo samo šest ur dela, tako so se veselili in nestrpno čakali novih mašin, ki so še prekmalu prišle. Drugi dan po tistem, ko so zagrmeli novi stroji, je šlo pa 10 delavcev na — cesto... Celo nič več jim ni treba delati... Seveda jim tudi nihče ne plača več...

Zato pravim, da je bil račun sicer dobro narejen, a imel je slabe posledice. Res bi bilo tako treba, da bi vsaka moderna iznajdba olajšala človekovo delo, — a v resnici mu le zagreni življenje, ker vsak napredek tako prikrojijo, da gre v prid nekaterim, ne pa človeštvu kot takemu... kateremu so gotovo šle bolj v slast slavne kranjske klobase iz časov Jurčičevih, ki so jih delali z ročno "mašino" kot pa tiste klobaše iz modernih mašin in dimnjač...

Da! Zmotili so se ljudje. Za cilj svojega prizadevanja so si vzeli: doseči srečno življenje v brezdelju, ali vsaj brez takega dela, ki od človeka zahteva neprijetnega napora. — In glejte zaključek računa: Moderne iznajdbe so toliko napredovale, da bi zadostovalo 2 uri dela dnevno za delovno osebo, pa bi bilo vse storjeno, kar je človeštvu treba in bi imeli vsi dovolj zaslužka in dovolj počitka in dovolj časa za izobrazbo... In glejte čudo: koliko ljudi je brez dela na cesti, in koliko tistih, ki z napornim delom ne morejo zaslužiti dovolj za potrebe lastne družine!

Ljudje so se zmotili in prav grdo so se zmotili. Bogatin si je zamislil svojo srečo v tem, da si pomnoži dohodke, siromašen delavec si je za ideal vzel bogatina, ki lahko dobro živi — brez teškega dela... Tisto, v čemer so si sodobni ljudje osnovali "zlate gradove", v katerih bi radi živeli srečno življenje, je stalo na osnovni napaki, na veliki pomoti. In seveda: kakor ne more hiša trdno stati, če je postavljena na votlo..., lahko pa stoji rančito iz pločevine, ki ima na videz vso podobo lepega "čaleta", toda kljub temu vsaka golazen lahko pride v hišo brez vratarjevega dovoljenja.... Tako se je izkazala ta moderna zamisel človeškega življenja povsem nesposobna, da osreči večino ljudi; niti oni maloštevilni, katerim je dano, da si lahko vse privoščijo, kar poželijo, niso dosegli v svojem bogastvu resničnega zadovoljstva...

Zakaj je tako?

Prvič zato, ker je "človek rojen za delo in trpljenje, kakor je ptica rojena za letanje po zračnih višavah". V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh! tako je prisodil človeku njegov Stvarnik in zato je vse zastonj, pa naj človek izbegava božje načrte, kakorkoli hoče, naj si taji Boga kolikor mu drago, — ta mu ni dal telesa zato, da bi se v življenju naslajal, temveč zato, da si bo s svojimi telesnimi in duševnimi zmožnostmi pridobival, kar potrebuje in da bo svoje sile obračal v prid sebi in drugim. Tale moderna usmerjenost življenja, ko so si ljudje vzeli za ideal: živeti brez napora in vse si privoščiti, kar telesu prija, brez ozira na večne zakone narave, brez ozira na pravice drugih ljudi — to je prvi vzrok, zakaj je človek zašel v nesrečo. Morda bo kdo radoveden, kako je vendar to mogoče! Kako bi ne bil človek srečen, če pa ima vse kar si želi!...

Odgovor je enostaven in ga podaja tista zgodba o čevljarju in bogatinu. Prvi je vedno veselo nabijal po kopitih in si žvižgal in prepeval, drugi pa si je godce klical v grad in se hrupno veselil. Pa le ni bil vesel in si je poklical veselega smolarčka v grad, da mu bo delal veselje bolj resnično, bolj prisrčno... Z vsem ga je preskrbel in brez skrbi je mogel čevljarček živeti... Toda ni nič več pel in žvižgal.... kmalu se je spet povrnil nazaj k svojemu delu, ker mu je presedalo postopanje in — je bil pri svojem delu spet vesel... Taka je človekova narava, da je lahko vesel in srečen tisti, ki svoj čas in svoje moči smoterno uporablja, ki si častno zasluži pravico do življenja.... Zato je človeštvu v nesrečo: iskati udobno življenje, kajti človeško življenje mora imeti nekaj trde vsebine!

Drugi vzrok je pa tale: Človekova narava je nujno navezana na druge soljudi. Tisti, kateri išče lastno srečo, ne da bi pri te mmislil na soljudi, je prav tako iztiril. Pa naj svoje moči še bolj napenja in kopiči sam zase ali streže samemu sebi, njegovo prizadevanje je prazno samoljubje in samopašnost človeku zamori srce in vzame srečo...

V tem je moderni človek zagrešil drugo napako. Liberalizem v gospodarstvu je izraz te samopašne miselnosti. Vsak gleda le zase in nima nobenega obzira na druge ljudi... Samo tak samopašnež uspeva gospodarsko v sedanjem času! Postava ljubezni do bližnjega je le na papirju in v srcih siromakov. Denar ima vedno to lastnost, da človeku njegovo srce otopi. Zato kliče Gospod v evangeliju: blagor ubogim, ker njih je nebeško kraljestvo... Stvarnik je svet napravil, da bi ljudem dajal kruha, ne pa zato, da bi polnil žep bogatinu.

V bogatih sodobnih narodih je prevladala ta samopašna moderna modrost. Živeli so v udobnosti in hoteli so živeti brez trpljenja, brez napornega dela, katerega so prepuščali siromašnim narodom. Oni, bogatini, so pa iskali sreče v vseh strasteh svojega telesa in niso hoteli nobenega napora. Celo Boga samega so poslali v "pokoj", ker jim je bil preveč zahteven s svojimi deseterimi zapovedmi. Prepustili so vero in Boga siromakom, ki jim je brez njega življenje prazno... V svojem lovu za naslado in uživanje pa so hlepeli vedno za nečem novim, ker jih nobena stvar ni mogla zadovoljiti.... ker človekova sreča pač ni in ne more biti nikoli v tem, da svojemu telesu streže, ker ostane duša prazna, ki je pravi vzvišeni del človekovega bitja...

Vsi narodi so si postavili za cilj svoje bodočnosti: veliko bogastvo in telesno uživanje, v medsebojni zavisti so prišli eni in drugi v nesrečo.

Če bi pa eni in drugi pomislili, da "je svet za vse ljud dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat s prav srčnimi čutili". Če bi vsi ljudje imeli zavest, da je žuljava roka človeku v čast in da bo človekovo srce srečno le tedaj, kadar je človek nekaj lastnega samoljubja žrtvoval zato, da bi osrečil druge! Bilo bi več srečnih ljudi!

Srečna je mati, ki se za lastne otroke žrtvuje, čeprav je delo njeno brez počitka. Srečen je oče, ki se žene v trudnem delu in za svojo družino zasluži poštenega kruha in ga pri skupni mizi s svojimi ljubljenimi uživa, čeprav je nemara črn ta kruhek...

Nesrečen je pa bogatin, ki leno živi od žuljev izrabljenega trpina... In ta samopašnost v poedincih in v narodih je kriva vojske.

Ko bi vsi voditelji narodov sprevideli, in ko bi imeli zadosti moči in odločnosti, da se ne bi ustrašili razbrzdanih množic in bi jim poskusili dopovedati in tudi vsiliti to resnco, dopovedati in tudi vsiliti to resnico, **je vsakdo najprej dolžan spoznati in spolniti svoje dolžnsti, ki jih ima nasproti drugim, da ni sreča v razkošnem stanovanju in v preobloženi mizi, bi ne bilo nobene vojske več.** Pravice ima šele tisti, ki je dolžnosti preje zvesto izpolnil.

Ko bi vsi ljudje znali prav moliti in spolniti socijalni program "očenaša", pa bi imeli "zlato dobo".

Pa je še in bo še vedno ljudi, katerim se zdi vera nepotrebna!

Janez Hladnik.

CERKVENI VESTNIK

18. avg. Maša na Paternalu za Ido Mavec. Moitve na Avellanedi.

25. avg. Maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu.

1. sept. Maša na Paternalu za Ivana Mermoljo.

15. avgusta je bil praznik Vnebovzetja. Verska resnica je, da je bila Marija vzeta v nebesa z dušo in telesom. Velika in tolažilna resnica, ker nam daje gotovost krščanskega upanja: tudi nas verne kristjane čaka večno zveličanje po kratkem življenju, če ga živimo zvesti božji postavi.

Janez Hladnik

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Ugodna prilika
PISALNE in ŠIVALNE STROJE, RADIO APARATE, KUHINJE in PEČI na petrolejski piln DVOKOLESA, DRAGULJE, KALEFONE, PORCELANASTO in ALUMINJSKO POSODO i. t. d. dobite lahko po isti ceni kakor v trgovini na mesečne obroke.
Obrnite se pismeno na:
"AGENTURA",
SARMIENTO 299, ofic. 358, Bs. As. — ali pa po telefonu na 31 - Retiro - 1637, od 9—12 h.

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 192

V naslednjem trenutku pa je izginila kuta z njegove glave.

Katarina se ni mogla premagati, — vzkliknila je od začudenja ko je videla njegov obraz.

Gledala je njegove plemenite in stroge poteze na obrazu, lepe kodrčke, občudovala je njegove temne oči.

— Koliko si star? — vpraša carica.

— Dvajset in pet let!

— Pa si že trapist?

— Prepozno sem postal trapist!

— Čemu prepozno?

— Če bi bil prej prišel v samostan, bi ne bil grešil! — odvrne mladenič.

— V čem pa si se pregrešil?

— Ubil sem, kar sem ljubil!

Katarina ne odgovori.

Mladeničeve besede so jo osupnile.

Čez nekaj trenutkov pa je vzkliknila:

— Malo prej pa si dejal, da človek nikdar ne ubije tega, kar ljubi!

— Tako delajo navadni ljudje, — odvrne mladi redovnik. — Norci pa in takšni ljudje, ki jih je strast spravila ob pamet, premnogokrat ne delajo po zakonih narave!

Katarina se zamisli.

Nekaj trenutkov sta oba molčala. Menih je stal mirno pred carico in jo gledal s svojimi velikimi očmi.

— Menih, pripovedovati mi moraš o svoji preteklosti! — reče naposled carica Katarina. — Pripoveduj mi povest!

— Kakšno povest, carica?

— Povest tvojega življenja, vse tiste dogodke, ki so bili vzrok, da si stopil v samostan in postal redovnik.

Mladi menih se zdrzne.

V naslednjem trenutku pa ponižno povesi glavo in reče:

— Carica, ali misliš to resno?

—Da! — Nikdar ne zahtevam ničesar, česar bi ne mislila popolnoma resno, moj mladi redovnik!

— Če je pa tako, bom storil, kar želiš!

Ali smem morda medtem voziti dalje?

Konji naj počasi vlečejo, jaz pa bom pri tem pripovedoval.

— Prav je, stori kakor si dejal! — odvrne carica.

Predvsem pa hočem vedeti, kako ti je ime!

— Imenujem se Vilibald Svatovski!

Menih skoči hitro na svoj sedež, požene konje, potem pa se obrne h Katarini in ji začne opisovati svojo preteklost.

— Rodil sem se v guberniji Minsk. Moj oče je bil kmet, — spominjam se tudi na majhno hišico, v kateri smo živeli.

Ta kmet se je imenval Ostrovski. Bil je priden človek, ki je od zgodnjega jutra do poznega večera opravljal svoje delo, obdeloval polja in skrbel za svojo živino, — v svojem prostem času ni nikdar sedel v krčmi, temveč se je posvečal svoji ženi, ki jo je ljubil nad vse.

Ta žena je bila moja mati.

Kdorkoli jo je videl v preprosti obleki, ko je opravljala najtežja in najnižja dela, je začudeno zmajal z glavo in se vprašal, če je mogoče, da bi bila ta žena kmetica.

Bila je velike prekrasne postave, lase je imela plave in so ji padali do kolen, kadar jih ni zvezala.

Mnogo mlajša je bila od svojega moža.

Ko me je rodila, je bila stara največ osemnajst let. Ostrovski pa jih je imel brez dvoma že štirideset.

Sicer pa so se čudili samo tujci, ko so videli mojo mater, ko je opravljala hišna dela.

Vsa vas pa je vedela, da plavolasa in lepa Katjuša ni bila vedno kmetica.

Toda nihče ni mogel reči, kaj je bila prej, preden je postala žena Ostrovskega, to pa radi tega, ker ni nihče vedel nobene poteze iz njene preteklosti.

Pripovedovali so samo, da je prišel Ostrovski nekega lepega dne sredi poletja, ko je bilo največ dela na polju in travnikih, v svoji najboljši obleki pred hišo in vpregel konja pred svojo majhno, lepo kočijo in se odpeljal.

Kmetje so se čudili, da odhaja sredi poletja, ko je bilo na polju, na dvorišču in v hiši dela čez glavo, — začudeno so zmajevali z glavami in si niso znali raztolmačiti čudnega obnašanja svojega soseda, ki je bil sicer tako priden.

Tri dni ga ni bilo nazaj.

Ljudje v vasi so marsikaj govorili, — ugibali so, kaj se je pripetilo Ostrovskemu.

Nekateri so bili mnenja, da so ga umorili.

Drugi pa so pripovedovali, da je odšel v Ameriko in odnesel s seboj ves svoj denar.

Minilo je tri dni in Ostrovski se je vrnil živ in zdrav in najrazličnejši kričači so umolknili.

Niso se več pogovarjali o Ostrovskem, zato pa so govorili o ženi, ki jo je pripeljal v svojo hišo.

To je bila plavolasa Katjuša,

Od tega dne je živela v njegovi hiši.

Ko pa so kmetje prišli k župniku in tožili Ostrovskega, da živi s to ženo v divjem zakonu, jih je poslal domov in jim dejal:

— Boljše bi bilo, če bi bolj skrbeli za svoje lastne zadeve, druge pa pustite v miru!

Ostrovski in Katjuša sta poročena; če pa se bo še kedaj drznil kdo obrekovati ta dva človeka, bom prijavil to gospodu grofu, ki bo vse obrekovalce kaznoval.

Tako so srečali plavolaso Katjušo s spoštovanjem, kjerkoli se je pojavila.

Vsi so ji bili nevošljivi, ker so smatrali Ostrovskega za zelo bogatega moža v vasi.

Imel je vrt, lepo polje, pa tudi del bližnjega gozda je bila njegova last.

V krčmi ni bil dolžan niti kopejke in ljudje so vedeli, da se nahaja v njegovi hiši vedno dovolj denarja.

Vaščani pa so vedeli še več. Nekateri so namreč trdili, da so ga že mnogokrat videli, kako sedi na neki veliki posodi, ki je bila po njih mnenju polna srebrnih rubljev.

Ostrovski pa je skrbel, da so o njem in o njegovi mladi ženi v vasi čim manj govorili.

Živela sta mirno in zadovoljno, opravljala sta vsak svoje delo in tako je mineval čas.

Katjuša je kuhala, krpala, prala perilo in opravljala vsa hišna dela, kakor to delajo vse ostale kmetice.

Ob nedeljah in praznikih je hodila v cerkev, včasih se je izpovedala in opravljala vse verske dolžnosti.

Kadarkoli je kakšen berač potrkal na njena vrata, ni nikdar odšel prazen, s sosedi pa se ni nikdar prepirala.

Vse poizkuse vaških mladeničev, ki so hoteli pridobiti mlado ženo zase in jo izneveriti njenemu staremu možu, je znala vedno najenergičnejše zavrniti.

Katjuša ni zmerjala, ni se prepirala ali pa morda celo hitela k župniku, da bi zatožila te mladeniče.

Mlada žena tudi ni bila ena izmed tistih, ki takoj oklofutajo človeka, temveč je premerila vsakega moškega, ki ji je predlagal nekaj, kar je nasprotovalo njeni ženski časti in jo žalilo z enim samim pogledom, vsiljivca pa je enkrat za vselej minila želja, da bi še kedaj poskušal svojo srečo.

Z vaščani ni mnogo občevala.

Izogibala se je vsakemu ogovarjanju, kadarkoli je videla dve ali več vaščank, je odšla mimo njih v velikem loku.

Kadar je šla k vodnjaku, da bi prinesla vode, je vedno rajše počakala, da so druge žene odšle že prej na svoje domove, preden je sama napolnila svojo posodo.

Naenkrat pa je prišel čas, ko je dala Katjuša sama vaščanom mnogo gradiva za njih govore.

Bila je v blagoslovljenem stanju.

Nekega dne se je Ostrovski odpeljal v mesto in pripeljal s seboj znanega zdravnika.

To je razburilo vso vas.

V vasi je živela stara babica. Odkar so najstarejši vaščani pomnili se je zgodilo sedaj prvič da se žena iz vasi ni poslužila njene pomoči.

Še vsako dete iz tiste vasi se je rodilo ob asistenci te prastare žene.

Radi tega so bili vsi vaščani brez izjeme prepričani, da je ta Ostrovski ohol, ker se je izneveril starim običajem.

K svoji mladi ženi je moral klicati zdravnika!

Kakor da bi stara babica ne znala tega prav tako opraviti, — kakor da bi ne bila že marsikateri materi pomagala pri porodu, — in vse so bile zadovoljne!

Zdravnik je ostal vso noč v Ostrovskega hiši — ko pa je zjutraj odšel, sem bil jaz na svetu!

Kmalu so vaščani marsikaj pripovedovali.

Zopet so dobili gradiva za obrekovanje.

Kmet Ostrovski je imenoval svojega dečka Vilibald.

Mar je znorel?

Zakaj daje svojemu sinu nemško ime?

Bilo pa je v vasi nekaj starih ljudi, ki so dostojanstveno izjavili, da ime Vilibald ni baš tako strašno nemško, temveč da se je tudi že marsikateri Rus tako imenoval.

Tako so se vaščani naposled umirili in se sprijaznili z mojim imenom.

Ko sem toliko začel hoditi, da sem se že lahko igral pred hišo na vaški cesti in tekal za gosmi in piščanci, me je mati klicala, kadar pa je spregovorila ime Vilibald, so ji solze zalile oči, prijela me je in me dvignila v svoje naročje ter pogladila moje plave lase, ki sem jih najbrž podedoval po njej.

Ostrovski je postajal vsako leto bolj bogat.

To pa ni bilo nič čudnega, so go-

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Mladinski kotiček

PAVLIHA IN KMET

Pavlika je sklenil, da si bo s svojimi rokami služil kruh. Stopil je k prvemu kmetu v vasi in ga povprašal, ali bi ga hotel vzeti v službo.

Kmet si je Pavliho ogledal od nog do glave in mislil si je na tihem: "Ta bo kot nalašč zame! Malo je prismuknjen, delal mi bo zastonj!"

Velel mu je, naj sede za mizo, da bosta južinala, potem pa odšla na travnik kosit. Pavliha je bil že pošteno lačen. Ves vesel je sédel za mizo in vzel žlico v roke. Kmet je postavil na mizo prazno skledo in rekel:

"Tako, zdaj pa le jejva!"

Začel je zajemati in nositi v usta, kakor da bi bila v skledi najimenitnejša jed. Pavliha se je namrdnil, ko je videl prazno skledo pred seboj, rekel pa ni nič. Posnemal je gospodarja in pridno zajemal in cmokal. Čez nekaj časa je gospodar položil žlico na mizo in rekel:

"Jaz sem že sit".

"Jaz tudi," je s kislim obrazom pristavil Pavliha in vstal.

Odšla sta na travnik.

"Jaz bom kosil travo na tem koncu, ti pa jo kosi na drugem koncu", je ukazal kmet.

Pavliha je pokimal in oba sta se lotila dela.

Čez dobro uro je kmet na svojo jezo opazil, da Pavliha kar z golim kosiščem maha po travi. Divje ga je pogledal in zakričal:

"Ali si nor? Takole ne boš travnika pokosil do sodnega dne."

Pavliha mu je mirno odgovoril:

"Ne jezite se, gospodar, vse je v redu in prav! Prej so ljudje mislili, da južinava štruklje, zdaj naj pa mislijo, da kosiva travo."

Kaj je hotel lakomni kmet? Molče je požrl hude besede, ki so se mu nabirale na jeziku, in odšel domov.

Popoldne je napregel konja in rekel Pavlihi:

"Po deteljo greva v polje."

Pavliha je ubogljivo odšel z njim. Na razdrapani kolovozni poti se je kmetu snelo kolo. Ukazal je Pavlihi:

"Pojdi domov po drugo kolo. A prinesi ga semkaj tako, da ga ne bodo vsi ljudje videli."

Pavliha je šel in res kmalu našel drugo kolo. Zdrobil ga je s težkim kladivom na drobne kose in ga vtaknil v vrečo. Vrečo si je oprtal na rame in hitro odkrevsal po poti nazaj.

"Kje imaš kolo?" je vprašal kmet.

"Tukajle," je odgovoril Pavliha in stresel zdrobljeno kolo iz vreče.

"Ali si nor?" je zakričal kmet in se prijel za glavo.

"Saj ste rekli, naj ga prinesem tako, da ga ne bodo vsi ljudje videli", je mirno odgovoril Pavliha.

Kmet ni vedel, ali naj bi se jezil ali smejal. Malo je pomislil in rekel:

"Butec, pojdi še enkrat domov in prinesi kolo tako, da ga bodo vsi ljudje videli."

Pavliha je ročno vzel podplate pod pazduho in odštorkljal proti domu. Oprtal si je težko kolo na rame in šel z njim skozi vso vas. Toliko časa ga je nosil po vasi, da so videli vsi vaščani. Nazadnje je zavil še pred kočo stare Mete na koncu vasi. Udaril je s pestjo po durih in zaklical:

"Hoj, hoj, Meta, pridi, da boš videla kolo!"

V koči pa je bilo vse tiho. Mete ni bilo doma. Odšla je na trg s košaro jaje.

Kaj je storil Pavliha? Sedel je pred kočo na klop in čakal tri debele ure.

Kmet na polju je postal nestrpen. "Le kje hodi, butec prismojen?" je zagodrnjal in ga šel iskat. Iskal ga je po vsej vasi in ga nazadnje srečno našel pred kočo stare Mete.

"Kaj delaš tukaj?" je zakričal nad njim.

Pavliha ga je nedolžno pogledal in odgovoril:

"Meto čakam, da bo tudi ona videla kolo! Drugi so ga že vsi videli!"

HUDOBEC IN KMET

Hudobec je prišel h kmetu in mu rekel:

'Vsadil bom na tvoj vrt rožo. Čez leto dni moraš vedeti, kako se ta roža imenuje, drugače te bom odnesel s seboj v pekel."

Res je vsadil neznano rastlino na vrt in odšel.

Kmet je ves v skrbeh hodil po vrtu in si zastonj belil glavo, kako se neznana roža imenuje. Leto je šlo naokoli, on pa je še zmerom tuhtal in ni iztuhtal ničesar. Približal se je zadnji dan. Že je od daleč prihajal hudobec. Kmet je napravil čez svojo dušo križ.

"Zakaj si pa tako potrt in bled?" ga je vprašala žena.

Kmet ji je potožil svoje gorje in pristavil:

"Izgubljen sem. Glej, hudobec že prihaja po mojo dušo."

"Beži, beži", ga je zavrnila žena. "Bodi brez skrbi, bom že jaz uredila to reč."

Vzela je prekljo in začela z njo klestiti neznano rastlino.

Ta čas se je približal hudobec. Ko je zagledal ženo, je ves razkačen zakričal:

"Ali mi greš, babnica nemarna! Ves tobak mi boš pokončala."

Tako je kmetica z zvijačo prisilila hudobca, da je sam razblebetal ime neznane rastline — in kmet je bil rešen. Hudobec je divje zatulil in se vrnil v pekel praznih rok.

KAD Z DENARJEM

Takole so pripovedovali Mladičev oča iz Gornjih Gorč:

V Letušu je živela žena, ki je bila zelo pobožna. Šla je k maši vsak dan. Na vso moč se je bala, da ne bi kdaj zaležala.

Nekoč se je prebudila o polnoči. Stenska ura se je bila ustavila, zato žena ni vedela, ali je zgodaj ali pozno. Vstala je, se oblekla in odhitela proti Braslovčam.

Ko je prišla do naših Rép, to je v kraj, kjer ležijo naše njive, je nenadoma zagledala polno kad denarja. Neznan glas ji je zaklical:

"Vzemi denar, vzemi denar in nesi ga domov!"

Žena je odgovorila:

"Čemu mi bo denar? Jaz ga ne potrebujem!"

Odšla je dalje in prišla do braslovške cerkve. Šele tedaj je videla, da je prišla prezgodaj. Pokleknila je na cerkveni prag in čakala jutra.

Ob jutranjem svitu je cerkovnik odklenil cerkvene duri in odšel v zvonik vabit k maši. Ko je prišel mašnik, je žena iz Letuš opravila sveto spoved in povedala dušnemu pastirju, kaj je doživela na poti v cerkev.

Spovednik jo je pokaral:

"Zakaj nisi vzela denarja? Če ga sama ne potrebuješ, bi ga dala v dobre namene."

Žena je odgovorila:

"Ga bom pa nazaj gredé vzela."

Ko je šla od službe božje, se ji je pridružila znanka iz sosedne vasi. Tudi njej je Letušanka povedala, kaj je spotoma v cerkev doživela.

Znanka iz sosedne vasi ji je svetovala:

"Če hočeš, da se bo vse srečno izteklo, moraš poljubiti prvo stvar, ki jo boš nazaj gredé srečala."

Na razpotju se je znanka iz sosedne vasi poslovila, žena iz Letuš pa je šla svojo pot.

Zdajci je zagledala pred seboj na stezi veliko strupeno kačo. Hitro se je sklonila in jo poljubila. Kača je v trenutku postala krotka kot jagnje in ji ni skrivila lasu.

Ko je žena prišla do naših Rép, je spet zagledala kad z denarjem. Hitro je zavila tja, da bi se polastila denarja. A tedaj se je kad pogreznila v zemljo. Neznani glas je zaklical:

"Samo enkrat se človeku sreča nasmeje in nič več!"

Ivan Košuta, Buenos Aires:

Domotožje

"Tujec", tako mi pravijo ljudje.
A v tujini človek je sirota.
Mlad sem, a že poznam kaj je gorjé,
kako so tu težka, trda pota.

Tam v daljni dalji rojstni dom je [moj,
vas, cerkvica in poleg nje gomila.
Ko zvezde so blestele nad menoj,
sva z mamico na tihem govorila...

Od nje sem zadnjikrat jemal slovo,
Predno v mrzlo sem odšel tujino.
Poljubil vroče hladno sem zemljó.
"Zbogom mati, bogastvo mi edino!"

Detinskih let: usten najslajši smeh,
ko brezskrbno po zeleni trati
sem skakal deček z radstjo v očeh,
a zdaj ne znam se skoro več [smehljati.

Ko zjutraj vstaja sonce od morjá,
sem jaz mu tujec in neznanec.
Ko zvezd nebroj vlije svit z nebá,
vpije v duši: izgnanec, izgnanec!

Ti divno pestri kras slovenskih gor.
Ti raj vse moje mlade sreče.
Vipavske trte, tihi kraški bor:
Kako vse nazaj, nazaj me vleče..

Kdaj bo napočil tisti srečni čas
ko iz tujine vrnem se nazaj
med žitna polja, trte, ves prirodni [kras:
V dragi rodni moj vipavski raj.

---

vorili vaščani, ko pa mu je grof prepuščal vsako leto več zemlje.

Stari Ostrovski je moral pogosto hoditi v grofov dvor.

Tam ga je grof prijazno sprejemal, javno ga je hvalil in ga imenoval najpridnejšega, najzanesljivejšega in najtreznejšega človeka v vsej vasi.

Ko pa je stari vaški župan zatisnil svoje oči, je imenoval grof mojega očeta za župana, — in s tem je moj oče dosegel najvišje mesto, ki je kmetu pristopno.

Jaz pa sem rastel in kmalu postal star deset let.

Vzgajali so me čisto tako, kakor vse ostale vaške dečke.

Hodil sem v isto šolo, bil sem deležen iste vzgoje, učili so me istih predmetov, kakor vse ostale.

Prišel je božič in smel sem z ostalimi dečki v grad, kjer smo dobili svoje darove. Pri takšnih prilikah sem moral vedno deklamirati kakšno pesem.

Ko pa sem končal, je prišel grof k meni, mi položil roko na glavo in mi dejal:

— Priden deček si, kar nadaljuj tako, — tu ti dajem pet rubljev za tvojo pesem, vrzi jih v svoj hranilnik.

Ta denar sem vedno dal svoji materi.

Vedno pa, kadar sem ji dal teh pet rubljev, kadar jih je vrgla v lonec iz gline, ki mi je služil kot blagajna, sem videl, kako zadržuje solze, kako stiska svoje ustnice, kakor da bi hotela požreti besedo, ki je počivala na njenih ustnicah.

Vedno sem bil rad v bližini gradu.

Toda ne zato, da bi dobil denarja.

Ne, moja otroška duša ni vedela, kaj je lakomnost, kaj je hrepenenje po denarju.

Veselil sem se, ker sem tam včasih srečal neko majhno deklico, srečen sem bil, kadar sem jo videl.

Še nikdar nisem spregovoril z njo niti besedice.

Kadar pa je prišla, se mi je zdelo, da se spušča angel z nebeških višav, o katerih nam je katehet vedno pripovedoval.

Čeprav nam je katehet pripovedoval, da so angeli svetli, da imajo plave lase, je bil moj angel črnolas.

Nekoč sva sedela z mojo materjo v sobi . Šivala je, jaz pa sem jo gledal.

Naenkrat pa mi je začela pripovedovati lepo povest o Snegulčici.

Vedno in vedno je ponavljala: lasje črni kakor oglje, lica pa kakor kri in mleko.

Prav takšna je bila moja Snegulčica.

Bila je kraljična — vsaj jaz sem jo smtaral kot takšno.

V resnici pa je bila grofova hči, njenemu očetu je pripadala naša vas in še osem drugih vasi.

Grof, ki mi je vsako leto o božiču daroval pet rubljev, je bil zelo bogat, mala deklica pa je bila njegov edini otrok.

Ime ji je bilo Livija.

To sem zvedel že prej, ker sem nekoč vprašal svojo mater kdo je ta deklica.

Spominjam se še, da mi je odgovorila:

— Ti misliš malo Livijo, grofovo hčerko?

Bodi vedno dober z njo, če pa vidiš, da se nahaja v nevarnosti, stori zanjo vse kar bo v tvojih močeh!

Kakor da bi bila moja mati slutila kakšno nevarnost, tako so te besede proroško zvenele.

Nekega dne sem jo zopet mahnil v bližino gradu in čakal, da se bo pojavil moj angeljček.

Nisem dolgo čakal.

Kmalu je prišla — bila je lepa kakor pravcati angel.

Takrat je bila stara deset let tedaj.

Bila je oblečena v belo obleko, lasje so ji padali po ramenih, njene oči pa so se svetile kakor dve zvezdi.

Za deklico je šla njena vzgojiteljica, še nekaj metrov za obema pa je hodil lakaj.

Mala Livija je nosila v roki veliko punčko.

Z majhnim rdečim solnčnikom si je branila svoj obraz pred solnčnimi žarki, — bila je tako lepa, da sem jaz, mali vaški deček, kar obstal in strmel.

Toda ravno v trenutku, ko sem hotel sneti svoj klobuk in pozdraviti deklico, sem zaslišal strašno rjovenje.

Lasje so se mi naježili ob teh glasovih.

To je mukal neki podivjani bik, ki ga je poznala vsa vas.

Radi njegove divje narave so se ga vsi bali, neubogljivim otrokom pa so mnogokrat rekli:

— Le počakaj, poklical bom bika!

Ta grožnja je vselej padla na rodovitna tla, otrok se je prestrašil in pomiril.

Tako sem nenadoma zagledal par sto korakov od mene strašno žival, ki je dirjala proti nam.

Ta prizor je bil strašen.

Oči je imel krvave, glavo je povesil, njegova velika koničasta rogova sta štrlela naprej, — ubil in pohodil bi vsakogar, ki bi mu prišel naproti.

V divjem diru je šel po vaški cesti.

Pri tem je strašno tulil, nosnici sta se širili, iz gobca pa mu je silila bela pena.

Divjal je baš v smeri, kjer je stala Livija.

Deklica je stala in držala solnčnik v roki, — njegova rdeča barva pa je divjo žival že oddaleč dražila.

— Vrzi solnčnik proč! — sem ves prestrašen zaklical Liviji. — Mlada grofica, vrzi solnčnik proč.

Toda Livija me ni slišala.

Nesrečni otrok je stal kakor prikovan.

Videl sem, kako sta se na njenem obrazu pojavila strah in groza, videl sem, da je bila Livija sedaj popolnoma sama, od nikoder ji ni bilo pričakovati pomoči.

Vzgojiteljica, kateri so izročili otroka v varstvo, je bila neka starejša dama.

Ko je videla nevarnost, ki ji preti, je zavpila in se obrnila na desno ter odhitela, kolikor so ji dopuščale njene stare moči proti majhnemu vaškemu jezeru.

Tudi lakaj je zagledal nevarnost, videl pa je tudi bežečo vzgojiteljico in spomnil se je, da bi bilo najboljše, če bi se sam rešil.

Odhitel je za vzgojiteljico in kmalu sta se oba znašla v vodi, v katero sta pobegnila v divjem strahu pred razjarjeno živaljo, ki se je ubogi Liviji vedno bolj bližala.

Sedaj je bil oddaljen od deklice samo še deset korakov.

Takrat sem naposled skočil k njej, iztrgal rdeči solnčnik iz njene roke in začel kakor neumen mahati z njim nad svojo glavo.

S tem sem dosegel, kar sem želel.

Odvrnil sem bikovo pozornst z grofove hčerke, s tem pa sem podivjano žival opozoril nase.

S solnčnikom v roki sem začel bežati, bik pa za menoj, moral sem dirjati, če sem si hotel rešiti življenje.

Toda v tem smrtnem strahu, v tej strašni in nepričakovani nevarnosti sem mislil samo nanjo, da sem jo rešil — srečen sem bil, ko sem pomislil, da bom postal jaz žrtev razjarjenega bika in ne moj angeljček.

Za seboj sem slišal človeške glasove.

To so bili vaščani, ki so hiteli za bikom, pa ga niso mogli dohiteti, ker je bil hitrejši od njih.

Bil pa je na žalost tudi hitrejši kakor jaz.

Dirjal sem sicer, kolikor sem mogel, bik pa je prihajal bliže in bliže, dokler me ni naposled dohitel.

Zaslišal sem strašen krik za seboj, potem pa — sem izgubil zavest.

Začutil sem silen udarec v hrbet.

Pred očmi se mi je stemnilo in padel sem na tla.

Kako dolgo sem ležal in kaj se je z menoj zgodilo, nisem vedel, ko pa sem se osvestil, sem ležal v svoji postelji.

Poleg moje postelje sta stala moj oče in moja mati — poleg njiju pa je stala moja sreča — Livija.

Prvo, kar sem slišal, ko sem se osvestil, so bile besede male grofove hčerke, ki mi je položila v mojo posteljo lepo in veliko punčko in mi rekla:

— To je moja najljubša igračka. Poklanjam jo tebi, pozneje pa ti bom prinesla še mnogo več!...

Srečen sem bil.

V nesreči sem imel tudi srečo.

Nisem bli namreč dovolj velik, da bi me bil bik lahko zadel z rogovi, zato me je sunil samo s svojo nogo v hrbet, jaz sem padel na tla, bik pa je odhitel mimo mene.

Hrbet sem imel lisast in moder od tega udarca, čelo pa krvavo. — Zdravnik, katerega so poklicali, se je bal, da so se mi pretresli možgani, k sreči pa se je zmotil.

Lepa mala Livija je še vedno stala ob moji postelji in jaz sem bil srečen, da sem jo smel tako dolgo gledati in celo govoriti z njo — govoriti z mojim angeljčkom.

Obljubil sem ji, da ji bom sezidal iz peska hišico za njene punčke, ko bom zopet zdrav.

— Pohištvo ti bom napravil iz lubja, preproge bova spletla iz cvetic, pa tudi vodnjak ti bom napravil.

Medtem ko sem ji jaz tako govoril, so se nenadoma odprla vrata moje sobe.

Moja mati je pridušeno kriknila, oče pa se je prijel z obema rokama za svoj stol.

Zdravnik se je priklonil skoraj do tal.

Vstopil je grof.

Odkar ljudje pomnijo, se v naši vasi ni še nikdar pripetilo, da bi ponosni gospodar gradu in cele okolice prišel v hišo katerega svojih podložnih.

(Nadaljevanje)